

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Diplomová práce

**Hospodaření a rozpočtová politika ČR v resortu
Ministerstva vnitra v období finanční krize**

Bc.Tereza Burianová

© 2011 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Tereza Burianová

obor Veřejná správa a regionální rozvoj nav.- Litoměřice

Vedoucí katedry Vám ve smyslu Studijního a zkušebního řádu ČZU v Praze
čl. 17 odst. 2 určuje tuto diplomovou práci.

Název práce: **Hospodaření a rozpočtová politika ČR v resortu
Ministerstva vnitra v období finanční krize**

Osnova diplomové práce:

1. Úvod
2. Cíl práce a metodika
3. Literární rešerše
4. Příprava rozpočtu
5. Investice v resortu MV, následně u HZS ČR
6. Závěr
7. Seznam použitých zdrojů
8. Přílohy

Rozsah hlavní textové části: 60 - 80 stran

Doporučené zdroje:

HALÁSKOVÁ, M., KOVÁŘ, J. Veřejná ekonomika a veřejná správa. 1. vyd. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2004. 194 s. ISBN 80-248-0587-1.

JÍLEK, M. Veřejné finance. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita, 1999. 230 s. ISBN 80-7040-361-6.

PEKOVÁ, J. - PILNÝ, J. - JETMAR, M. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 3. vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.

REKTORŮK, J. a kol. Ekonomika veřejného sektoru. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1999. 219 s. ISBN 80-210-2045-8.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Jaroslava Burianová**

Termín odevzdání diplomové práce: duben 2011

.....
Vedoucí katedry

.....
Děkan

V Praze dne: 13. 10. 2010

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Hospodaření a rozpočtová politika ČR v resortu Ministerstva vnitra v období finanční krize " jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 17. 3. 2011

Poděkování:

V souvislosti s vypracováním diplomové práce bych chtěla především poděkovat vedoucí práce Ing. Jaroslavě Burianové za velice vstřícný přístup a dostatečný časový prostor věnovaný zpracování diplomové práce.

Hospodaření a rozpočtová politika ČR v resortu Ministerstva vnitra v období finanční krize

Economy and Budgetary Policy of the Czech Republic in the Department of the Interior Ministry in the Period of Financial Crisis

Souhrn

Diplomová práce analyzuje rozpočtovou situaci u Ministerstva vnitra a u jejího konečného příjemce státních finančních prostředků Hasičského záchranného sboru Ústeckého kraje způsobenou finanční krizí.

V hlavní části práce je představeno Ministerstvo vnitra, následně Policie ČR a Hasičský záchranný sbor ČR. Samostatná část je věnována přípravě rozpočtu a zejména pak rozpočtu MV ČR a HZS ČR. V kapitole č. 4.5. je na vzorových příkladech vypočteno, jak se krize a následná opatření vlády České republiky dotkly platů příslušníků a civilních zaměstnanců HZS Ústeckého kraje. V kapitole č. 5 jsou analyzovány investice v resortu MV, následně pak u HZS ČR a uveden rozhodovací proces/postup, kterým se řídí Hasičský záchranný sbor Ústeckého kraje při nákupu investičního majetku.

V závěru diplomové práce jsou předloženy možné návrhy řešení snižování investic u HZS ČR a předloženy návrhy možných postupů při snižování platů příslušníků a civilních zaměstnanců HZS Ústeckého kraje.

Klíčová slova: finanční krize, Hasičský záchranný sbor, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo financí, mzda, plat, příjmy, státní rozpočet, výdaje

Summary

The THESIS analyses budgetary condition within The Interior Ministry and its final beneficiary of financial resources of Fire Rescue Department caused by financial crisis. The major section of The Thesis introduces The Interior Ministry followed by Police of The Czech Republic and Fire Rescue Department of The Czech Republic.

Separate part of The Thesis is dedicated to a budget preparation and primarily to a budget of The Interior Ministry Czech Republic and Fire Rescue Department of The Czech Republic. There is a model example in chapter 4.5. Where we can determine how the crisis and following proceedings of the government of The Czech Republic violated wages of members and civil employees of Fire Rescue Department in Ustecky region. There are analyzed capital investments of The Interior Ministry department in chapter 5, consequently within Fire Rescue Department of The Czech Republic and stated decision making process/procedure, which is followed by the Fire Rescue Department of Ustecky region when purchasing fiscal assets.

The Thesis conclusion submits possible proposal solutions for reducing investments within Fire Rescue Department of The Czech Republic and brings forward prospective procedures during reducing wages of members and civil employees of Fire Rescue Department in Ustecky region.

Keywords: Financial Crisis, Fire Rescue Department, Interior Ministry, Ministry of finance, Wages, Wage/salary, Earnings, State budget, Expenses/costs

Obsah

1.	ÚVOD	9
2.	CÍL PRÁCE A METODIKA	11
2.1	Cíl práce	11
2.2	Metodika práce	11
3.	LITERÁRNÍ REŠERŠE	13
3.1	Finanční, hospodářská krize	13
3.1.1	Historie hospodářské krize.....	14
3.1.2	Hospodářská krize v ČR	15
3.1.3	Důsledky krize	15
3.1.4	Počátky současné finanční krize	16
3.2	Ministerstvo vnitra a jemu podřízené orgány	18
3.3	Policie ČR	19
3.4	Hasičský záchranný sbor ČR	21
4.	PŘÍPRAVA ROZPOČTU.....	23
4.1	Rozpočtové zásady	23
4.2	Veřejný rozpočet.....	23
4.2.1	Příjmy veřejného rozpočtu.....	24
4.2.2	Výdaje veřejného rozpočtu	25
4.3	Státní rozpočet	27
4.3.1	Funkce státního rozpočtu	30
4.3.2	Rozpočtový proces státního rozpočtu ČR.....	31
4.3.3	Vypracování návrhu zákona o státním rozpočtu.....	32
4.3.4	Střednědobý výdajový rámec.....	33
4.3.5	Střednědobý výdajový rámec.....	34
4.3.6	Projednávání a schvalování rozpočtu	34
4.3.7	Realizace státního rozpočtu	35
4.3.8	Rozpočtové provizorium.....	35
4.4	Rozpočet MV ČR.....	36
4.5	Rozpočet HZS ČR	42
4.5.1	Sestavení rozpočtu u HZS Ústeckého kraje.....	42
4.5.2	Sestavení rozpočtu u HZS Ústeckého kraje – mzdové prostředky	46

5.	INVESTICE V RESORTU MV, NÁSLEDNĚ U HZS ČR	58
5.1	Nehmotný a hmotný investiční majetek	58
5.2	Struktura rozhodovacího procesu nákupu investičního majetku	60
6.	ZÁVĚR	67
7.	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	69
7.1	Použitá literatura	69
7.2	Použité internetové zdroje	69
8.	SEZNAM PŘÍLOH.....	70

1. ÚVOD

Současnou finanční krizi, která nyní ovlivňuje dění na kapitálových trzích, odstartovaly již v roce 2008 problémy na hypotečním trhu ve Spojených státech amerických. Významné hypoteční agentury Freddie Mac (Federal National Mortgage Association) a Fannie Mae (Federal Home Loan Mortgage Corporation) se dostaly do vážných finančních problémů a v USA propukla krize na hypotečním trhu.

Globální ekonomika je na všech úrovních propojená. V období prosperity to přináší mnoho výhod a růst životní úrovně ve většině zemí. Tato provázanost má ale i své stinné stránky. Finanční krize v USA se postupem času a v souvislosti s hloubkou dané situace postupně dotýká všech zemí světa. V Evropě to bylo počátkem roku 2010 Řecko, které se dostalo do vážných finančních problémů. Důvodem bylo dlouhodobé falšování „úspěšnosti“ řecké ekonomiky. V té době se ukázalo, že řecký rozpočtový deficit dosáhl 12,7% HDP.

Česká republika, jejíž ekonomika je silně orientována zejména na automobilový průmysl a stavebnictví, se krizi, se kterou se potýká Řecko, může vyhnout. Důležité je si uvědomit, že tak rozdílné země, jaké ve Společenství jsou a jejíž ekonomiky jsou na rozdílné úrovni, nemohou fungovat se stejnou měnou, jakou je Euro. Pak i nadále bude docházet k situacím, kdy jedna země bude blízko bankrotu a druhá ji bude muset pomáhat, aby nedošlo k pádu celého Společenství. Ačkoliv by se dalo říci, že s řeckou ekonomikou nemá Česká republika nic společného, opak je pravdou. Řecká finanční krize by se nijak výrazně české ekonomiky dotknout neměla, avšak ekonomiky evropských zemí jsou natolik provázané, že „řecký problém“, je problém celé EU.

Původním jevem krize je výrazný pokles poptávky obyvatelstva. Klesá výroba. Zanikají firmy, roste nezaměstnanost a tím vzrůstají i požadavky na sociální síť. Sociální politika je majoritní sférou každé ekonomiky a čím vyšší náklady v této oblasti, tím následně nižší příspěvky do investic.

Je nezbytné se poučit z cizích chyb a postavit se problému čelem. Česká republika je otevřenou, proexportně založenou zemí. K otázce exportu patří otázka zavedení Eura. Vstup do Eurozóny není možný bez věrohodné finanční disciplíny státu a dlouhodobě stabilních veřejných rozpočtů. [18] Přední činitelé se předhánějí, kdo vymyslí lepší řešení této krize tak, aby měla co nejmenší dopad na občany a především, aby se krize stala

minulostí a opět byl nastartován vzestupný trend ekonomiky, pokud možno s co nepatrnými následky. Nyní je ovšem zřejmé, že ani při těch nejlepších variantách a řešení to možné již není. Žádná politická strana, ani žádná vláda nemůže v současné době říci, že krizi dokáže jednoduše vyřešit. Současná vláda České republiky je však odhodlána čelit důsledkům krize tím, že zavede úsporná opatření, která Českou republiku nasměrují na cestu ven s krize. Změny, které budou provedeny, nebudou populární, avšak nezbytné. Vedle systémových změn je nejvíce ožehavým opatřením v rámci Ministerstva vnitra snížení mzdových prostředků o 10%. Zároveň s touto změnou dojde i ke změně tarifního systému odměňování a ten bude nahrazen novou formou, která umožní větší motivaci k výkonu. Na kolik budou zavedená úsporná řešení účinná, ukáže čas.

Schodek ČR je k 1.1.2011 schválen ve výši 135 miliard Kč. Jedná se o největší schodek, který kdy Česká republika měla od roku 1989. Nezastaví-li se současné tempo zadlužování, bude vláda republiky postavena před mnohem větší riziko bankrotu s tvrdšími sociálními důsledky.

Negativním jevem této krize je nutnost šetření, nevyvážená daňová politika, vysoká míra korupce. Pozitivním jevem pak zůstává to, že šetření se stalo celonárodní diskuzí, kdy si široká veřejnost odpovědně uvědomuje rizika státního bankrotu.

2. CÍL PRÁCE A METODIKA

2.1 Cíl práce

Finanční krize a hospodářská recese ve Spojených státech měly dopady i na státy Evropské unie a konkrétně na Českou republiku.

Cílem diplomové práce je zjistit a analyzovat rozsah důsledků hospodářské krize na rozpočet Ministerstva vnitra ČR v letech 2010 a 2011, opatření ke snížení výdajů ze státního rozpočtu a opatření vlády k zastavení finanční krize v ČR. Důsledky hospodářské krize a omezování státních výdajů následně analyzovat u „konečného“ příjemce státních financí Hasičského záchranného sboru (dále jen „HZS“) Ústeckého kraje, který jako organizační složka státu je samostatným subjektem, se zdrojem financování z kapitoly Ministerstva vnitra prostřednictvím Generálního ředitelství HZS ČR. Na základě závěrů uvedené analýzy stanovit návrhy a postupy řešení práce s finančními prostředky tak, aby byla zachována podstata a funkčnost HZS Ústeckého kraje, která vyplývá ze zákona č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů.

2.2 Metodika práce

K vytvoření diplomové práce byly postupně získávány a shromažďovány informace a materiály poskytnuté HZS Ústeckého kraje jako základní zdroj pro zpracování dopadů finanční krize.

Primární metodikou diplomové práce byla komparativní analýza rozpočtů kalendářních roků 2009, 2010 a 2011 při zjišťování dopadů finanční krize.

K dosažení cílů byla použita metoda analýzy, která pracuje s primárními daty. Primární data byla získávána z ekonomického oddělení HZS Ústeckého kraje a na základě odborné praxe vykonávané na zmiňovaném oddělení. Sekundární data byla získávána z odborné literatury a postupně aplikována na jednotlivých případech.

Ke zhodnocení současné mzdové situace byly použity výsledky výpočtů jednotlivých variant, které jsou na základě syntézy shrnuty do přehledné tabulky.

Informace pro zpracování analýzy vycházejí ze 2 klíčových databází: Ministerstva vnitra ČR (MV), kde byly získávány informace zejména o struktuře HZS ČR a Policie ČR

a z Ministerstva financí (MF) jakožto základním orgánem při tvorbě a schvalování rozpočtu ČR.

Pro konkrétní posouzení dopadů finanční krize byl vybrán Hasičský záchranný sbor Ústeckého kraje, pro který existuje možnost čerpání primárních informací a následného aplikování do praxe.

3. LITERÁRNÍ REŠERŠE

3.1 Finanční, hospodářská krize

Již více než dva roky stále slýcháme, jak finanční krize ovlivňuje chod celé společnosti, mění zavedené postupy, struktury a jak se díky ní musí šetřit a škrtnat v rozpočtech. Finanční krize má několik přívlastků, jakými jsou například hypoteční, hospodářská, finanční.

Co to finanční krize je, kde vznikla a proč ovlivňuje ekonomiky celé společnosti napříč jednotlivými státy? Lze najít něco společného u dnešní krize s tou, která začala ve 30. letech 20. století v USA a která má přívlastek „největší hospodářská krize“? Je v ní možné najít otázky řešení problému nebo je dnešní krize natolik specifická, že vyžaduje řešení vlastní?

Krize ve třicátých letech minulého století měla původ vzniku v extrémním nadhodnocení akciových trhů, současná krize má prvopočátek na hypotečním trhu. Pokud by se navíc měla srovnávat dnešní krize s tou, která začala před 80 lety, muselo by se říci, že dnešní generace má jakousi výhodu v tom, že to není 1. velká hospodářská krize, že lze nahlédnout do minulosti, vzít si ponaučení, hledat možné varianty řešení a nebo zhodnotit cest, jakými se při řešení problému vydat.

Finanční krize naplno obnažila křehkost a nestabilitu měnové unie, ve které jedny členské země doplácí na fiskální nedisciplinovanost těch druhých. Tato situace je však dlouhodobě neudržitelná, a to nejen ekonomicky, ale zejména politicky. Jaká je budoucnost evropských fiskálních pravidel? Měnová unie je v podstatě svazkem členských zemí. Vstup do tohoto svazku není jenom příležitost realizovat výhody plynoucí z tohoto kroku, ale zároveň se jedná o závazek. Závazek, jehož význam a důsledky si některé země ne zcela uvědomily. Závazek, který spočívá zejména ve fiskální disciplinovanosti. [13]

U Ministerstva vnitra jsou aplikována veškerá finanční opatření, škrty, plánované na rok 2011, kdy by se mělo jednat o rok úsporný. Čas ukáže, nakolik byla zavedená opatření úspěšná a jak se vnírá s touto krizí vypořádá.

3.1.1 Historie hospodářské krize

Po hospodářsky úspěšných 20. letech se světové hospodářství na počátku další dekády ocitlo v krizi. Ta pro svou mimořádnou hloubku a délku trvání dostala přívlastek „velká“. O oprávněnosti tohoto označení svědčí pokles světové průmyslové výroby v roce 1932. [12]

Kořeny krize, i důvody jejího dalšího rozšíření se nacházely ve Spojených státech. [12]

Oblíbeným názorem je, že krize začala Černým čtvrtkem 24. října 1929, kdy se zhroutila newyorská burza. Po několika přechodných sestupech a vzestupech se trh s akciemi zastavil v roce 1933 asi na jedné šestině závratné úrovně roku 1929.

Kolaps burzy byl důležitý, ale nebyl začátkem krize. Obchodní činnost dosáhla svého vrcholu v srpnu 1929, dva měsíce před tím, než se zhroutil akciový trh. V té době již zaznamenala burza významný pokles. Zhroucení akciového trhu odráželo narůstající hospodářské potíže plus propíchnutí neudržitelné spekulativní bubliny. Samozřejmě, že když došlo ke krachu, mezi obchodníky a občany, kteří byli omámeni závratnými nadějemi z nadcházející nové éry, se rozšířila nejistota. Nejistota utlumila ochotu jak spotřebitelů, tak podnikatelů utrácet a posílila jejich touhu zvýšit své pohyblivé rezervy pro případ nouze. [14]

Velká deprese byla v Americe úzce spojena i s krizí bankovní. V roce 1929 bylo v USA téměř 24 000 (povětšinou velmi malých bank). V průběhu krize, z důvodu rozdrobenosti bankovního sektoru, zbankrotovalo 9 000 bankovních ústavů s vklady ve výši 7 miliard dolarů. Krize se projevila ve 3 vlnách. První proběhla na přelomu roku 1930 a 1931, druhá později v roce 1931 a poslední nejničivější vlna začala v polovině roku 1932 a trvala až do zimy roku 1933. [12]

Tíživý dopad krachu na burze byl velmi posílen následným chováním Federálního rezervního systému. V čase krachu Newyorská federální rezervní banka, skoro na základě podmíněného reflexu vyvinutého během období silného rozmachu, aby sama zabránila šoku, začala nakupovat vládní obligace, a tak doplňovat bankovní rezervy. To umožňovalo komerčním bankám tlumit šok poskytováním dodatečných úvěrů společnostem operujícím na burze a nákupem jejich cenných papírů, jakož i jiných společností nepříznivě postížených krachem. Pak se Federální rezervní systém začal chovat zcela jinak než během dřívějších hospodářských krizí ve dvacátých letech. Namísto aktivního zvyšování stavu oběživa nad obvyklou míru, aby se vyrovnal jeho pokles, Federální rezervní systém v

průběhu roku 1930 dovolil postupné snížení množství oběživa. Ve srovnání s poklesem množství oběživa v období od konce roku 1930 do začátku roku 1933 se pokles v období do října 1930 zdá být nepodstatný - pouhých 2,6 procenta. Nicméně ve srovnání s předchozími epizodami, byl pokles značný. Vskutku jen v mála předchozích krizích došlo k takovému poklesu, ať už během nich, nebo před nimi. Společně s důsledky krachu na burze pokles stavu oběživa vyvolal v roce 1930 prudkou krizi. [14]

Příčin krize bylo tedy několik. Mezi důležité faktory patří také propad mezinárodního obchodu, příliš velké zadlužení domácností, pokles celkové spotřeby či špatná situace v zemědělství. Krach na burze byl pouze jedním z projevů nezdravých tendencí v americkém hospodářství a rozhodně nebyl jedinou příčinou krize. Vyvolal však nepochybně psychologický šok, který vedl k odkladu investic u podnikatelů a k váhání se spotřebou u občanů. Na délce a trvání krize se pak také podepsal FED, kolaps bankovního sektoru a pokles cen zemědělských komodit. [12]

3.1.2 Hospodářská krize v ČSR

Velká hospodářská krize propukla v ČSR opět později než jinde ve světě. Hospodářský propad výroby byl dlouhý a hluboký – Československo bylo jednou z nejpostiženějších zemích. Průmyslová výroba v roce 1933 klesla o 40%. Ještě více se propadl zahraniční obchod. [12] Začalo docházet k omezování výroby, v horších případech ke zrušení továren. Současně znatelně poklesly mzdy [14]. Počet úředně nezaměstnaných vystřelil ze 42 tisíc v roce 1929 na cca 640 – 740 tisíc v letech 1933 – 1936 (skutečný počet nezaměstnaných byl odhadován až na 1 milion osob). [12]

3.1.3 Důsledky krize

Důsledkem této ekonomické krize byla špatná ekonomická situace střední třídy – u nejnižší ekonomické vrstvy obyvatelstva byla velmi špatná, přičemž i střední vrstva se v některých oblastech krátkodobě dostala na úroveň bídy. Taková situace vedla k radikalizaci obyvatelstva a v Evropě umožnila prosazení některých myšlenek jako byl nacismus či fašismus. Za další důsledek lze považovat i opuštění klasických ekonomicko-liberálních myšlenek, což nutně vedlo k posilování státního vlivu. [14]

Během krize byl výrazně narušen a snížen mezinárodní obchod, což se států dotklo nejen ekonomicky, ale i politicky, protože se oslabil nejen vzájemná ekonomická provázanost, ale i vazby mezi jednotlivými státy. [19]

3.1.4 Počátky současné finanční krize

Celosvětová ekonomická krize byla v roce 2008 naznačena několika důležitými indikátory. Prvotní příčinou byla americká hypoteční krize 2007, která postupně přerostla ve světovou finanční krizi 2008. Americká krize trhu s hypotékami 2007 měla své počátky již v roce 2006. Vyústění ve finanční propad burzovních trhů v USA, potažmo dalších po celém světě v červenci a srpnu 2007, bylo důsledkem neopatrného poskytování hypoték takzvaným rizikovým zákazníkům, kteří nebyli schopni dostát svým finančním závazkům. Tito dlužníci pak při velkém množství vytvořili finanční propast, jejímž důsledkem byl kolaps největších amerických obchodníků s hypotékami a půjčkami, jako třeba New Century Financial Corporation.

Celá tato situace měla na svědomí historickou deprecii dolaru a již zmíněný propad světových burz. Podle odborníků bylo celé „zakolísání“ trhu jen dočasné a jen nahrálo burzovním spekulantům k obchodování.

Bezprostřední příčinou spuštění krize bylo prasknutí nemovitostní bubliny v USA, která vrcholila v letech 2005 – 2006. Následovalo rychlé zvýšení výchozích sazeb amerických hypotečních úvěrů s proměnlivou úrokovou sazbou. Jinými slovy došlo k výraznému podražení splátek hypoték, kterých bylo v předchozím období sjednáno neadekvátní množství. Nízké úrokové sazby v předešlých letech k hypotečním úvěrům nalákaly spoustu lidí, i když by si za jiných okolností tak významné závazky nemohli dovolit. To v USA vyvolalo obrovský boom ve stavění nových domů, který byl základem pro vznik nemovitostní bubliny. Nízké úrokové sazby nahrávaly do karet životnímu stylu na dluh, kdy byly bez větších obtíží poskytovány půjčky všeho druhu. Rychle rostoucí spotřeba vyvolaná lehce získanými prostředky přirozeně vytvářela tlak na růst cen nemovitostí, tento dlouhodobý a nadprůměrný růst však neodpovídal realitě tržního prostředí. Současně s růstem tohoto odvětví se začaly objevovat nové finanční instrumenty dnes známé jako MBS nebo CDO, které byly odvozené od hypotečních úvěrů a cen nemovitostí. Rostoucí trend těchto instrumentů umožňoval investorům po celém světě vydělávat na rychle se

rozdávajícím nemovitostním trhu. Mnoho finančních institucí do těchto instrumentů investovalo velkou část svých prostředků, aniž by byla zohledněna rizikovost takových aktiv. V okamžiku pádu cen nemovitostí utrpěly finanční instituce výrazné ztráty. Dalším problémem snižování cen nemovitostí byla skutečnost, že vlastní domy měly nižší hodnotu, než hypotéky s nimi spojené. Platební neschopnost daná příliš vysokými splátkami hypotečních úvěrů se promítla i do ostatních odvětví. Celosvětové ztráty jsou odhadovány na bilion amerických dolarů.

Významnou roli sehrála rovněž vysoká cena ropy v první polovině roku 2008, která vedla k poklesu reálného HDP a zvedla spotřebitelské ceny. Cenu ropy hnaly vzhůru spekulativní obchody (penzijní fondy nakupovaly komodity, aby snížily riziko portfolia pramenící z akciových trhů), slabý dolar a rostoucí poptávka Číny před olympiádou. Když na podzim 2008 naplno udeřila finanční krize, smetla nejen přední světové banky a akciové trhy, ale i cenu ropy. Ta se z červencového maxima (147 USD za barel) propadla během dvou měsíců o třetinu, její pád pokračoval, až na konci roku 2008 prolomila hranici 40 USD za barel.

Dle OSN čelí světová ekonomika největšímu poklesu od Velké hospodářské krize ve třicátých letech 20. století. To se potvrdilo i v odhadu ekonomického růstu pro rok 2009. Mezinárodní měnový fond ve své prognóze z ledna 2009 uvedl, že globální ekonomický růst spadne v roce 2009 na 0,5 %, zatímco v roce 2008 dosahoval 3,4 %. Přitom ještě listopadu 2008 činil odhad růstu pro rok 2009 2,2 %. V březnu 2009 přinesl bankovní dům Goldman Sachs daleko pochmurnější odhad - podle něj by měla světová ekonomika v roce 2009 klesnout o 1,0 %. Rovněž Světová banka očekává první propad globální ekonomiky od roku 1945. Příčinou prohlubování krize je, že i přes velký rozsah politických rozhodnutí a akcí zůstávají finanční toky nadále pod tlakem a táhnou reálnou ekonomiku dolů. Stále nedošlo k obnovení důvěry investorů a spotřebitelů v řešení podnikaných na záchranu ekonomik. Nadále klesají ceny aktiv, ubývá bohatství domácností a tím pádem klesá spotřebitelská poptávka. [19]

Zpráva OECD¹ celkem realisticky konstatuje, že krize Českou republiku postihla především kvůli její vysoké otevřenosti (a „její exportní specializaci na zboží dlouhodobé spotřeby a investiční statky“). Bankovní systém krizi zatím přestál dobře. Díky domácím úsporám a nízkým úrokovým sazbám nebyly naše subjekty zadlužené vůči zahraničí. [4]

3.2 Ministerstvo vnitra a jemu podřízené orgány

Ministerstvo vnitra je ústředním orgánem státní správy pro vnitřní věci, zejména pro:

- veřejný pořádek a další věci vnitřního pořádku a bezpečnosti ve vymezeném rozsahu, včetně dohledu na bezpečnost a plynulost silničního provozu,
- jména a příjmení, matriky, státní občanství, občanské průkazy, hlášení pobytu, evidenci obyvatel a rodná čísla,
- sdružovací a shromažďovací právo a povolování organizací s mezinárodním prvkem,
- veřejné sbírky,
- archivnictví,
- zbraně a střelivo,
- požární ochranu,
- cestovní doklady, povolování pobytu cizinců a postavení uprchlíků,
- územní členění státu,
- státní hranice, jejich vyměřování, udržování a vedení dokumentárního díla,
- státní symboly,
- státní, hospodářské a služební tajemství.

Ministerstvo vnitra dále zajišťuje:

- telekomunikační síť Policie České republiky a metodicky usměřňuje šifrovou službu, spolupráci v rámci mezinárodní organizace Interpol,
- Působnost ministerstva vymezuje § 12 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, viz příloha č. 1. [15]

---

¹ Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (zkráceně OECD z angl. *Organisation for Economic Co-operation and Development*) [19]

3.3 Policie ČR

Policie České republiky (PČR) je ozbrojený bezpečnostní sbor České republiky, státní policie s působností na celém území republiky. Vznikla dne 15. července 1991 přeměnou české části československé Veřejné bezpečnosti Sboru národní bezpečnosti, a to dnem vyhlášení zákona ČNR č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky. [15]

Policie jako nejvýraznější mocensko – ochranný orgán státu zajišťuje zejména vnitřní pořádek a bezpečnost země. [8]

Policie České republiky plní zejména úkoly ve věcech vnitřního pořádku a bezpečnosti, a to prostřednictvím svých příslušníků (policistů), kteří jsou organizováni v různých útvarech. Policisté jsou rovněž ve služebním poměru. Služební poměr upravuje zákon č. 361/2003 Sb., ve znění pozdějších předpisů (upravuje i služební poměr v ostatních bezpečnostních sborech ČR – vězeňská služba, hasiči, zpravodajské služby). Vedle Policie České republiky existují také městské, resp. obecní policie řízené jednotlivými městy a obcemi, které mají poněkud odlišnou působnost, pravomoci a územně je jejich činnost omezena na příslušnou obec a nejsou ve služebním poměru. V dalším textu se policií rozumí jen Policie České republiky.

Současným policejním prezidentem je generálmajor Mgr. Petr Lessy.

Policie je podřízena Ministerstvu vnitra. Policii tvoří Policejní prezidium, útvary s působností na celém území republiky a útvary s územně vymezenou působností. Činnost policie řídí Policejní prezidium, v jeho čele stojí policejní prezident, který je představeným všech policistů. Policejního prezidenta jmenuje a odvolává ministr vnitra se souhlasem vlády. V policii působí tyto útvary s působností na celém území ČR:

- Kriminologický ústav Praha
- Letecká služba
- Národní protidrogová centrála SKPV
- Služba cizinecké policie
- Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu SKPV
- Útvar odhalování korupce a finanční kriminality SKPV
- Útvar pro odhalování organizovaného zločinu SKPV

- Útvar pro ochranu prezidenta ČR
- Útvar pro ochranu ústavních činitelů
- Útvar rychlého nasazení
- Útvar speciálních činností SKPV
- Útvar zvláštních činností SKPV

V čele jednotlivých služeb stojí ředitelé, které jmenuje a odvolává policejní prezident. Ředitel je také v čele útvaru ochranné služby, který zajišťuje ochranu prezidenta České republiky a ochranu objektů, v nichž prezident pobývá. Tohoto ředitele policejní prezident jmenuje a odvolává se souhlasem prezidenta České republiky, viz příloha č. 2.

Policie plní zejména tyto úkoly:

- chrání bezpečnost osob a majetku
- spolupůsobí při zajišťování veřejného pořádku, a byl-li porušen, činí opatření k jeho obnovení
- vede boj proti terorismu
- odhaluje trestné činy, zjišťuje jejich pachatele a realizuje opatření při předcházení trestné činnosti, koná vyšetřování o trestných činech - v trestním řízení vystupuje jako policejní orgán (odhalování a prověřování skutečností nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, jehož pachatelem je policista, však provádí Inspekce ministra vnitra a vyšetřování koná státní zástupce)
- dohlíží na bezpečnost a plynulost silničního provozu a spolupůsobí při jeho řízení
- odhaluje přestupky
- vede evidence a statistiky potřebné pro plnění svých úkolů
- ve spolupráci s obcemi se podílí na zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku
- plní úkoly státní správy [15]

3.4 Hasičský záchranný sbor ČR

Zákonem č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů se zřizuje Hasičský záchranný sbor České republiky (dále jen "HZS ČR"), jehož základním posláním je chránit životy a zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech.

Požární ochranu v ČR zajišťují jednotky:

- Hasičského záchranného sboru (HZS), které jsou tvořeny profesionálními hasiči,
- Sboru dobrovolných hasičů (SDH) – působí souběžně s HZS,
- HZS podniků (specializované útvary působící v rámci podniků). [7]

Hasičský záchranný sbor při plnění svých úkolů spolupracuje se správními úřady a jinými státními orgány, orgány samosprávy, právníckými a fyzickými osobami, s mezinárodními organizacemi a zahraničními subjekty. Předmětem spolupráce je zejména stanovení práv a povinností při vzájemném poskytování pomoci a informací při mimořádných událostech, pokud tomu nebrání ustanovení jiných právních předpisů nebo povinnost mlčenlivosti. Hasičský záchranný sbor tvoří generální ředitelství HZS, které je součástí Ministerstva vnitra, a HZS krajů. Krajské HZS sídlí v krajských sídlech, s výjimkou Hasičského záchranného sboru Středočeského kraje, jehož sídlem je Kladno.

V čele generálního ředitelství je generální ředitel Hasičského záchranného sboru České republiky. Generální ředitelství řídí Hasičské záchranné sbory krajů, které jsou organizačními složkami státu a účetními jednotkami; jejich příjmy a výdaje jsou součástí rozpočtové kapitoly ministerstva. V čele Hasičského záchranného sboru kraje je ředitel Hasičského záchranného sboru kraje (dále jen "krajský ředitel").

Generální ředitelství a Hasičské záchranné sbory krajů zřizují vzdělávací, technická a účelová zařízení Hasičského záchranného sboru - Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany ve Frýdku-Místku.

Hasičské záchranné sbory jednotlivých krajů mají obdobnou vnitřní strukturu jako generální ředitelství. Krajská ředitelství řídí jednotlivé územní odbory, jejichž působnost je shodná s územím bývalých okresů.

Ministerstvo zřizuje na úrovni generálního ředitelství operační a informační středisko. Hasičský záchranný sbor kraje zřizuje operační a informační střediska jako součást hasičského záchranného sboru kraje.

Generální ředitelství řídí:

a) hasičské záchranné sbory krajů, které jsou organizačními složkami státu a účetními jednotkami; jejich příjmy a výdaje jsou součástí rozpočtové kapitoly ministerstva,

b) záchranný útvar, který je organizační složkou státu a účetní jednotkou; jeho příjmy a výdaje jsou součástí rozpočtové kapitoly ministerstva, viz příloha č. 3. [15]

Složky Policie ČR a HZS ČR jsou zařazeny do IZS².

Záchrannými složkami IZS jsou:

- Hasičský záchranný sbor České republiky
- Policie ČR
- Zdravotnická a záchranná služba [8]

---

² Integrovaný záchranný systém

4. PŘÍPRAVA ROZPOČTU

4.1 Rozpočtové zásady

Zásada jednotnosti: všechny finanční příjmy a výdaje státu mají být soustředěny v jediném dokumentu – státním rozpočtu a mají být ústředně účtovány.

Zásada úplnosti: všechny příjmy a výdaje státu musí být obsazeny v plném rozsahu bez kompenzací; zásada každoročního sestavování a schvalování rozpočtu: zabezpečuje pravidelnou kontrolu parlamentu nad činností vlády; rozpočtovým rokem je v ČR kalendářní rok.

Zásada publicity (zveřejňování) státního rozpočtu: voliči mají možnost seznamovat se s finančním hospodařením vlády.

Zásada reálnosti: zabraňuje zkreslování údajů v rozpočtu.

Zásada vyrovnanosti: výdaje musí být kryty příjmy bez použití státních půjček; mimořádné výdaje mohou být kryty ostatními příjmy. [9]

4.2 Veřejný rozpočet

Veřejný rozpočet je jednak peněžním fondem, který je vytvářen, rozdělován a používán na principu nenávratnosti, neekvivalence a nedobrovolnosti a jednak finančním plánem veřejnoprávních subjektů. Soustavu veřejných rozpočtů tvoří státní rozpočet, dále rozpočty krajů a rozpočty obcí, zahrnují se sem i rozpočty příspěvkových organizací a rozpočty dobrovolných svazků obcí. [7]

Do rozpočtové soustavy České republiky patří dále státní fondy (např. Státní fond dopravní infrastruktury), případné fondy krajů a obcí, Fond veřejného zdravotního pojištění s navazujícími rozpočty zdravotních pojišťoven, a specifické transformační fondy a Pozemkový fond České republiky.

Veřejné rozpočty se sestavují na jedno rozpočtové období, které je shodné pro celou rozpočtovou soustavu a ve většině zemí je shodné s kalendářním rokem. Veřejný rozpočet

je obecné označení rozpočtu bez ohledu na to, na jaké vládní úrovni se sestavuje. Pod pojmem veřejný rozpočet si můžeme představit vlastně soustavu rozpočtů za všechny vládní úrovně

Podstata a význam veřejného rozpočtu se projevuje v jeho funkcích, tj. alokační, redistribuční a stabilizační. Tradiční a nejstarší funkcí je funkce alokační, která je projevem postavení státu a územní samosprávy jako produkčního subjektu, který zabezpečuje a financuje pro občany různé veřejné statky. Funkce redistribuční je spojena s nenávratným přerozdělováním části HDP přes veřejné rozpočty, a to především přes státní rozpočet. Stabilizační funkce je založena na aktivním zasahování státu do fungování hospodářského mechanismu, zejména prostřednictvím výdajů státního rozpočtu na vládní nákupy, investice atd. [7]

4.2.1 Příjmy veřejného rozpočtu

Příjmy veřejného rozpočtu jsou základním zdrojem krytí veřejných výdajů, kterými se financují potřeby veřejného sektoru včetně veřejné správy. Představují vztahy tvorby veřejných rozpočtů, případně i mimorozpočtových fondů v rozpočtové soustavě, a souvisejí především s nenávratným přerozdělováním hrubého domácího produktu (např. na rozdíl od návratného přerozdělování formou úvěru). V případě politiky vyrovnaného rozpočtu jsou veřejné příjmy rozpočtovým omezením. [7]

Příjmy veřejných rozpočtů můžeme členit z různých hledisek. Jedním z nejvýznamnějších hledisek členění příjmů veřejných rozpočtů je členění z hlediska návratnosti, resp. nenávratnosti na:

- a) nenávratné veřejné příjmy, tzn. příjmy, které plynou do veřejného rozpočtu jako peněžního fondu od různých subjektů (občanů, firem, z jiných článků rozpočtové soustavy). Typickými nenávratnými veřejnými příjmy jsou daně, dávky, uživatelské poplatky za smíšené veřejné statky, příjmy z pronájmu či prodeje státního, obecního či regionálního majetku apod. Většina příjmů veřejných rozpočtů je nenávratného charakteru;
- b) návratné příjmy, tzn. čerpané na určitou dobu. Po této době se musí vrátit tomu subjektu, který je půjčil. Použití těchto příjmů souvisí s veřejným rozpočtem v pojetí bilance. V případě SR ve většině zemí jsou to finanční prostředky získané z emise cenných papírů, např. krátkodobých státních pokladničních poukázek, dlouhodobých státních

dluhopisů – fondů, obligací, u obcí a regionů z úvěrů a komunálních obligací apod., které jsou využívány na financování dlouhodobých investičních potřeb. Příjmem rozpočtu příslušného článku územní samosprávy může být běžně krátkodobý bankovní úvěr, kterým se kryje krátkodobý deficit rozpočtu během rozpočtového období, způsobený časovým nesouladem mezi tím, jak plynou příjmy, zejména daňové, na příjmový účet veřejného rozpočtu a jak jsou z výdajového účtu veřejného rozpočtu hrazeny veřejné potřeby (potřeby veřejného sektoru). Příjmem veřejného rozpočtu však může být i střednědobý či dlouhodobý bankovní úvěr na financování investic.

Z časového hlediska je důležité členění příjmů veřejných rozpočtů na běžné a kapitálové příjmy. Běžné příjmy se každoročně opakují. Jsou určeny svým charakterem k financování běžných každoročně se opakujících výdajů. To je velmi důležité především na nižší úrovni veřejných rozpočtů, zejména u rozpočtů obcí. [7]

4.2.2 Výdaje veřejného rozpočtu

Veřejné výdaje představují vztahy rozdělení a užití veřejných rozpočtů a mimorozpočtových fondů v rozpočtové soustavě. Jsou jedním z nástrojů ovlivňování proporcí mezi soukromým a veřejným sektorem

Struktura veřejných výdajů je jiná u státního rozpočtu a jiná u rozpočtů územní samosprávy. Pro výdaje státního rozpočtu je typické, že během 20. století docházelo k relativnímu poklesu alokačních výdajů na nákupy zboží a služeb, a to jak běžných výdajů, tak kapitálových výdajů (na investice) a naopak rostly absolutně i relativně transfery domácnostem, tzn. redistribuční výdaje, které mají většinou nárokový charakter, neboť jsou uzákoněny (mandatorní výdaje). V rozpočtech územní samosprávy, zejména v rozpočtech obcí jsou naopak rozhodující výdaje na nákup zboží a služeb související se zabezpečováním veřejných statků, tzn. alokační výdaje.

Veřejné výdaje by měly být vydávány efektivně. To souvisí především:

- s efektivností veřejného sektoru, kam veřejné výdaje plynou na financování jeho potřeb v souvislosti se zabezpečováním veřejných statků,

- s využíváním zejména adresných sociálních transferů obyvatelstvu podle zvolených kritérií, např. v ČR podle koeficientu násobku minimální mzdy u přídavků na děti.

Každý transfer z veřejného rozpočtu zvyšuje příjmy příjemce transferu a tedy zvyšuje jeho rozpočtové omezení. To je tzv. příjmový, neboli důchodový efekt. Dotace k ceně výrobku, a to i v rámci veřejného sektoru u nabízených smíšených veřejných statků za nižší uživatelský poplatek, mohou ovlivňovat změnu struktury poptávky ve prospěch dotovaných výrobků a služeb, to je tzv. substituční efekt. Výsledkem může být nadměrná spotřeba dotovaných výrobků a služeb a alokační neefektivnost, neboť dotované výrobky a služby spotřebovávají i bohaté vrstvy obyvatel. Efekty veřejných výdajů mohou být dlouhodobé či krátkodobé, přímé či nepřímé, hmotné či nehmotné.

Z makroekonomického hlediska je důležité členění výdajů na:

- a) vládní výdaje, zejména na nákupy zboží a služeb do veřejného sektoru. S rostoucím vlivem poptávky územní samosprávy je nutné do těchto výdajů řadit i tyto výdaje územní samosprávy. Celkový podíl těchto výdajů na celkových výdajích v některých vyspělých evropských zemích postupně klesá, poněvadž zejména ve státním rozpočtu roste výrazně podíl transferových plateb, je-li přes SR financováno sociální zabezpečení (podobně i v ČR);
- b) transfery. Podíl těchto výdajů na celkových výdajích postupně roste v řadě zemí, zejména vlivem mandatorních sociálních transferů.

Z hlediska způsobů a důsledků alokace veřejných výdajů je můžeme rozdělit na:

- a) alokační výdaje, tzn. výdaje na nákupy zboží a služeb pro potřeby veřejného sektoru, výdaje na zabezpečování veřejných statků. Alokační výdaje veřejných rozpočtů, zejména ve SR, dlouhodobě stagnují či klesají, neboť se postupně zvyšuje podíl občanů na úhradě nákladů na smíšené veřejné statky formou uživatelských poplatků. Část alokačních výdajů má povahu mandatorních výdajů.
- b) redistribuční výdaje, zejména tzv. peněžní transfery různým subjektům, jejichž prostřednictvím se zmírňují nerovnosti v důchodech a majetku. Jsou především rozhodující v státního rozpočtu. Většina sociálních transferů má povahu mandatorních výdajů. Mezi

redistribuční výdaje patří i dotace v rámci rozpočtové soustavy, zejména dotace ze státního rozpočtu do rozpočtů územní samosprávy, které jsou projevem solidarity.

Dlouhodobým cílem hospodaření by měl být vyrovnaný rozpočet, kdy $P = V$, případně přebytkový $P > V$, neboť dlouhodobě schodkový rozpočet, kdy $P < V$, vede k zadlužování a většinou k vážným problémům se splácením dluhů včetně úroků (tzv. dluhové služby) v dalších letech. Pro kvalitní hospodaření nestačí pouze sestavovat roční rozpočet. Důležitý je krátkodobý plán typu platebního kalendáře, aby bylo možné krátkodobě finančně investovat dočasně nevyužité zdroje rozpočtu. [7]

Veřejné rozpočty jsou schvalovány volenými orgány (Poslanecká sněmovna, zastupitelstvo). Největším příjmem veřejných rozpočtů, zejména státního rozpočtu a rozpočtů obcí, jsou příjmy daňové. Které daně, popř. která jejich část, do toho kterého veřejného rozpočtu plyne, stanoví rozpočtové určení daní. [17]

4.3 Státní rozpočet

Vznik státního rozpočtu je spojen s oddělením státního hospodářství od soukromého hospodářství panovníka na sklonku feudalismu, kdy se nastupující průmyslový kapitál snažil získat vliv na státní finance a omezit náklady na udržování panovníkova dvora. Původně bylo státní hospodářství málo přehledné a roztržštěné na řadu fondů.

Státní rozpočet představuje bilanci příjmů a výdajů státu. Z ekonomického hlediska vyjadřuje státní rozpočet ekonomické vztahy, které vznikají při tvorbě a používání peněžních důchodu státu, je centralizovaným peněžním fondem státu. Rozpočtový deficit nebo přebytek je rozdíl mezi příjmy a výdaji státního rozpočtu v příslušném rozpočtovém období. Pokladniční schodek nebo přebytek rozpočtu vzniká v průběhu rozpočtového období a vyplývá z časového nesouladu mezi běžnými příjmy a výdaji. [19]

Státní rozpočet je nejvýznamnější veřejný rozpočet. Je nejdůležitějším finančním nástrojem využívaným ústřední vládou v hospodaření státu.

Státní rozpočet České republiky se podílí přibližně 80 % na příjmech a výdajích celé rozpočtové soustavy. Přesto však vývoj finančního hospodaření ostatních článků rozpočtové soustavy, zejména rozpočtů územní samosprávy, ovlivňuje i vývoj hospodaření státního rozpočtu.

Státní rozpočet je:

- a) centralizovaný peněžní fond;
- b) nejdůležitější bilance státu. U státního rozpočtu jako bilance je důležité jeho rozpočtové saldo, tzn. do jaké míry příjmy kryjí výdaje;
- c) finančním plánem. Státní rozpočet by měl být závazným finančním plánem, neboť nabývá formy rozpočtového zákona. Na kvalitě informací a všech podkladů, které má ministerstvo financí k dispozici při sestavování návrhu státního rozpočtu, závisí, do jaké míry se státní rozpočet jako závazný finanční plán podaří splnit (vazba mezi schváleným SR a SZÚ);
- d) významný nástroj rozpočtové politiky (jejímž subjektem je Ministerstvo financí), od 30. let 20. století i významný nástroj stabilizační fiskální politiky státu. Z tohoto pohledu je i významným nástrojem ovlivňování ekonomiky a řízení. Využívání státního rozpočtu jako nástroje stabilizační politiky je praktickým důsledkem stabilizační funkce veřejných financí.

Všechny příjmy a výdaje státního rozpočtu se realizují na jednom běžném účtu v zúčtovacím (clearingovém) centru centrální cedulové banky, v ČR České národní banky (ČNB), kde mají svůj účet i ostatní banky a finanční instituce. [17]

Příjmy státního rozpočtu

Příjmy státního rozpočtu tvoří zejména:

- výnosy daní,
- pojistné na sociálním zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na úrazové pojištění včetně penále,
- výnosy z podílu na clech
- příjmy z činnosti organizačních složek státu a odvody příspěvkových organizací,
- odvod zbývajcího zisku České národní banky,
- správní a soudní poplatky,
- příjmy z prodeje a pronájmu majetku České republiky, se kterými hospodaří organizační složka státu a příjmy z prodeje nemovitého majetku České republiky, se kterým hospodaří příspěvkové organizace; to neplatí pro příjmy z prodeje majetku České republiky nabytého darem a děděním,

- splátky návratných finančních výpomocí poskytnutých ze státního rozpočtu,
- peněžní dary poskytnuté organizačním složkám státu použité v běžném rozpočtovém roce
- pokuty
- další příjmy stanovené zákonem

Výdaje státního rozpočtu

Ze státního rozpočtu se hradí

- výdaje na činnost organizačních složek státu a výdaje na činnost příspěvkových organizací v jejich působnosti, kterými jsou příspěvky na provoz, dotace na financování programů a akcí
- výdaje na dávky důchodového pojištění, dávky nemocenského pojištění, dávky úrazového pojištění, dávky státní sociální podpory, ostatní sociální dávky, výdaje na podporu v nezaměstnanosti, podporu při rekvalifikaci a na aktivní politiku zaměstnanosti,
- dotace státním fondům, nadacím a nadačním fondům, dotace Dobrovolným svazkům obcí,
- nákup cenných papírů,
- peněžité dary poskytnuté do zahraničí
- výdaje na realizaci státních záruk, výdaje související s dluhovou službou
- další výdaje stanovené zákonem. [9]

Pověřeným orgánem je ministerstvo financí, které spolupracuje s určenými správci kapitol, územními samosprávnými celky a státními fondy. [17]

Příjmy a výdaje se nemusí časově zcela shodovat a v určitém okamžiku může mít státní pokladna přebytky nebo deficit. Rozhodující je ovšem výsledný stav na konci fiskálního roku.

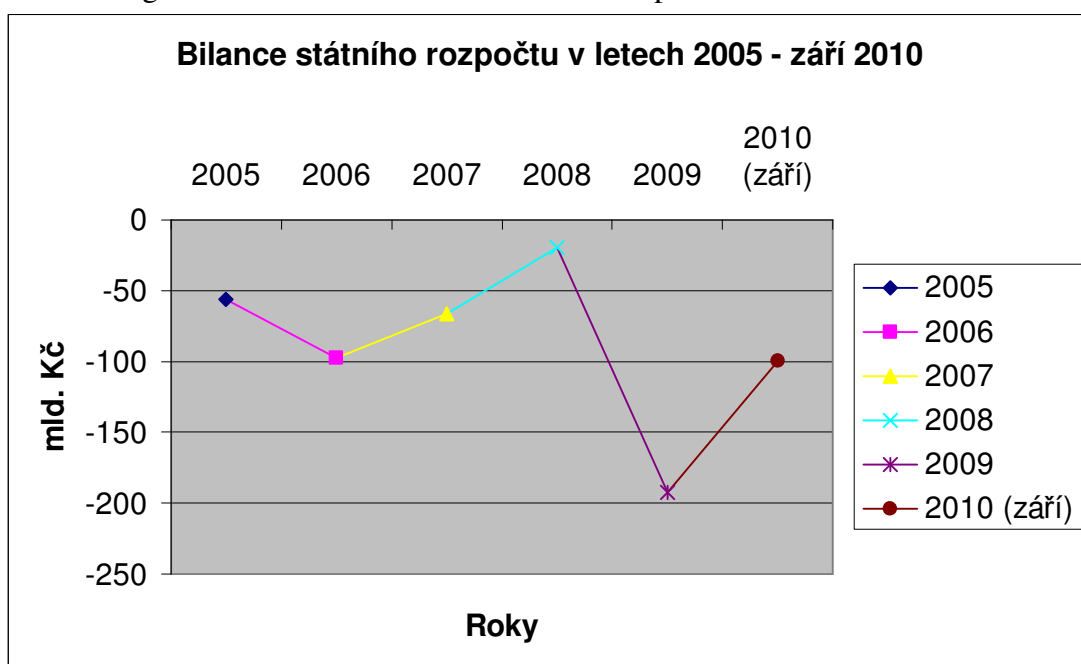
- vyrovnaný rozpočet,
- přebytkový rozpočet (příjmy vyšší než výdaje),
- schodkový rozpočet (příjmy nižší než výdaje = dluh). Ke krytí schodku rozpočtu jsou často vydávány státní dluhopisy (státní cenné papíry). [5]

Tabulka č. 1 - Bilance státního rozpočtu v letech 2005 - září 2010

Roky	mld. Kč
2005	-56,4
2006	-97,3
2007	-66,39
2008	-19,37
2009	-192,39
2010 (září)	-99,56

Zdroj: Ministerstvo financí

Graf č. 1 – grafické znázornění bilance státního rozpočtu

Zdroj: vlastní tvorba z předešlé tabulky

4.3.1 Funkce státního rozpočtu

Státní rozpočet jako hlavní nástroj fiskální politiky plní základní ekonomické funkce, které jsou vyžadovány od státu. Jsou to funkce alokační, redistribuční a stabilizační.

Alokační funkce

Stát prostřednictvím rozpočtu alokuje zdroje do produkce různých veřejných statků (netržních nebo polotržních, tedy poskytovaných zdarma nebo za částečnou úhradu). Výrobcem statků může být i soukromý sektor, přičemž stát může tuto produkci financovat.

Zdrojem krytí výdajů na tyto činnosti jsou daně, zejména důchodové, spotřební a majetkové. Podíl výdajů na alokační činnosti z celkových výdajů státního rozpočtu bývá 30 – 39%.

Úkolem státu v rámci jeho alokační funkce je nejen vhodně rozmisťovat zdroje na produkci veřejných statků, ale také dbát na to, aby vynakládané finanční prostředky byly využívány maximálně efektivně.

Redistribuční funkce

Jedná se o přerozdělování části HDP. Cílem je zmírnit důchodové a sociální nerovnosti ve společnosti.

Státní rozpočet soustřeďuje výnosy z daní od svých daňových poplatníků a ostatní příjmy a následně je formou svých výdajových programů a podle určitých předem dohodnutých pravidel rozděluje mezi ty skupiny obyvatelstva, které je nejvíce potřebují.

Stabilizační funkce

Vláda využívá veřejný rozpočet jako nástroj fiskální politiky k ovlivňování zejména nezaměstnanosti a agregátní poptávky. Cílem fiskální politiky je snižování míry nezaměstnanosti, dosažení rozumné stability cenové hladiny a rozumné míry ekonomického růstu. Daně, zejména progresivní důchodové daně, fungují jako vestavěný (automatický) stabilizátor ekonomiky. [5]

4.3.2 Rozpočtový proces státního rozpočtu ČR

Etapy rozpočtového procesu jsou následující:

1. sestavení návrhu
2. schvalování
3. plnění
4. kontrola

Rozpočtový proces vychází z následujících zásad:

- každoroční sestavování a schvalování
- reálnost a pravdivost
- úplnost a jednotnost
- dlouhodobá vyrovnanost
- publicita [5]

4.3.3 Vypracování návrhu zákona o státním rozpočtu

Návrh zákona o státním rozpočtu vypracovává Ministerstvo financí v součinnosti se správci kapitol, územními samosprávnými celky, dobrovolnými svazky obcí, Regionálními radami regionů soudržnosti a státními fondy. Celkové výdaje státního rozpočtu v tomto návrhu ministerstvo stanoví na základě částky střednědobého výdajového rámce obsaženého v usnesení Poslanecké sněmovny k vládnímu návrhu zákona o státním rozpočtu na běžný rok, která je v něm uvedena jako částka na rok bezprostředně následující po běžném roce (dále jen "další rok"), a to tak, že tyto výdaje tuto částku nepřekročí. Není-li takové usnesení nebo v něm není tato částka obsažena, stanoví je na základě částky střednědobého výdajového rámce, která je jakožto částka na další rok uvedena v usnesení Poslanecké sněmovny k vládnímu návrhu zákona o státním rozpočtu na rok bezprostředně předcházející běžnému roku (dále jen "minulý rok"). Ministerstvo tuto částku upraví a rozdělí na výdaje státního rozpočtu a výdaje jednotlivých státních fondů. Takto určenou částku výdajů státního rozpočtu uvede v návrhu zákona o státním rozpočtu jako celkové výdaje tohoto rozpočtu. Je-li střednědobý výdajový rámec změněn dalšími usneseními Poslanecké sněmovny, ministerstvo je při stanovení celkových výdajů státního rozpočtu povinno se řídit jen těmi z nich, které Poslanecká sněmovna schválila do 30. června běžného roku.

Ministerstvo řídí práce na vypracování návrhu zákona o státním rozpočtu. Správci kapitol, státní fondy, územní samosprávné celky, dobrovolné svazky obcí, Regionální rady regionů soudržnosti a jiné právnické a fyzické osoby, které požadují prostředky ze státního rozpočtu nebo poskytnutí státní záruky, jsou povinni předložit ministerstvu údaje potřebné pro vypracování návrhu zákona o státním rozpočtu v termínu, rozsahu a struktuře, které stanoví ministerstvo vyhláškou. To se netýká kapitol Kancelář prezidenta republiky, Poslanecká sněmovna, Senát, Ústavní soud, Nejvyšší kontrolní úřad a Kancelář Veřejného ochránce práv.

Návrh rozpočtů kapitol Poslanecká sněmovna, Senát, Kancelář prezidenta republiky, Ústavní soud, Nejvyšší kontrolní úřad a Kancelář Veřejného ochránce práv předají ministerstvu správci těchto kapitol nebo orgány Poslanecké sněmovny a Senátu příslušné ve věcech rozpočtu po projednání s ním. Ministerstvo je zařadí do návrhu zákona o státním rozpočtu, který předkládá ke schválení vládě.

Návrh zákona o státním rozpočtu a návrh střednědobého výdajového rámce předkládá ministerstvo ke schválení vládě. Vláda je předkládá Poslanecké sněmovně. [9]

Střednědobý výhled

Zároveň s návrhem státního rozpočtu se zpracovává střednědobý výhled, který obsahuje očekávané příjmy a výdaje státního rozpočtu a státních fondů na jednotlivá léta, na která je sestavován, a předpoklady a záměry, na základě nichž se tyto příjmy a výdaje očekávají a plánují a to zejména v tomto rozsahu:

- předpoklady vývoje základních ukazatelů národního hospodářství, zejména očekávaný růst nebo pokles HDP spotřebitelských cen,
- předpoklady a záměry vlády týkajících se příjmů, výdajů a salda státního rozpočtu a státních fondů, zejména zamýšlené změny zákonů a jiných právních předpisů,
- celkové příjmy a výdaje státního rozpočtu,
- celkové příjmy a výdaje státních fondů,
- celkové příjmy a výdaje jednotlivých kapitol státního rozpočtu,
- celkové příjmy a výdaje jednotlivých státních fondů,
- přehled závazků fyzických a právnických osob, za které se zaručily jménem státu jeho organizační složky.

Střednědobý výhled se sestavuje na období 2 let bezprostředně následující po roce, na který je předkládán státní rozpočet. Střednědobý výhled vypracovává Ministerstvo financí v součinnosti se správci kapitol, územními samosprávnými celky a státními fondy a předkládá jej společně s návrhem státního rozpočtu. Termín pro předání podkladů pro vypracování střednědobého výhledu, jejich rozsah a strukturu stanoví Ministerstvo financí vyhláškou.

Vláda projedná návrh střednědobého výhledu současně s návrhem státního rozpočtu. Schválený střednědobý výhled předkládá vláda samostatně na vědomí Poslanecké sněmovně současně s návrhem Zákona o státním rozpočtu. [9]

4.3.4 Střednědobý výdajový rámec

Střednědobý výdajový rámec tvoří celkové výdaje státního rozpočtu a státních fondů na každý z roků, na které je sestavován střednědobý výhled, a stanoví jej na návrh vlády

Poslanecká sněmovna v usnesení k vládnímu návrhu zákona o státním rozpočtu, a to vždy jednou částkou, s vyloučením výdajů na:

- realizaci státních záruk, jestliže ručitelské smlouvy, ručitelská prohlášení, záruční listiny nebo zákony, které státu ručitelskou povinnost stanoví, nabyly účinnosti do 30. dubna 2004, s výjimkou výdajů ke splnění ručitelské povinnosti státu vůči věřitelům státní organizace Správa železniční dopravní cesty podle zvláštního zákona,
- návratné finanční výpomoci. [9]

4.3.5 Střednědobý výdajový rámec

Sestavování a přijímání státního rozpočtu popisuje a upravuje zákon o rozpočtových pravidlech. [5] Návrh státního rozpočtu obsahující předpokládané příjmy a výdaje sestavuje v České republice Ministerstvo financí v součinnosti se správci kapitol, územními samosprávnými celky a státními fondy. Při sestavování se vychází z výsledků hospodaření státu v uplynulém rozpočtovém období, ze záměrů a cílů hospodářské politiky státu, z předpokládaného ekonomického vývoje národního hospodářství apod. Návrh zákona o státním rozpočtu předkládá Ministerstvo financí ke schválení vládě. Účet státního rozpočtu pak spravuje Česká národní banka.

Příjmy a výdaje státního rozpočtu se člení na kapitoly, které vyjadřují okruh působnosti a odpovědnosti ústředních orgánů státní správy. Současně s návrhem státního rozpočtu na konkrétní rozpočtový rok se zpracovává i střednědobý výhled, který je základním dokumentem o záměrech a cílech rozpočtové politiky na delší časové období. [13]

4.3.6 Projednávání a schvalování rozpočtu

Návrh rozpočtu se po posouzení ve vládě předkládá k projednání a schválení Poslanecké sněmovně. Vláda předloží návrh zákona předsedovi Poslanecké sněmovny nejpozději 3 měsíce před začátkem rozpočtového roku, ten pak přikáže tento návrh zákona k projednání rozpočtovému výboru.

V prvním čtení zákona se projednávají základní údaje návrhu státního rozpočtu a to výše příjmů a výdajů, saldo, způsob vypořádání salda, celkový vztah k rozpočtům vyšších územních samosprávných celků a obcí a rozsah zmocnění výkonných orgánů. Poslanecká

sněmovna buď tyto základní údaje schválí nebo doporučí vládě jejich změny a stanoví termín pro předložení nového návrhu. Ve druhém čtení návrhu zákona a usnesení rozpočtového výboru se koná rozprava a předkládají se pozměňovací návrhy. Ve třetím čtení návrhu zákona o státním rozpočtu se koná rozprava, ve které je možné navrhnout pouze opravu legislativně technických chyb, pravopisných chyb apod.; na závěr Poslanecká sněmovna hlasuje o pozměňovacích návrzích a poté se usnáší na návrhu. Po schválení se rozpočet stává rozpočtovým zákonem.

Pokud se nepodaří rozpočet schválit do začátku rozpočtového roku, hospodaří se podle rozpočtového provizoria, které představuje skutečnost stejného časového období minulého rozpočtového roku. [13]

4.3.7 Realizace státního rozpočtu

Plnění rozpočtu je většinou v pravomoci vlády a jejích orgánů. Jeho podstata spočívá v zabezpečování včasného a správného odvodu všech rozpočtových příjmů a v plynulém a hospodárném čerpání rozpočtových výdajů. V Česku odpovídá vláda za plnění státního rozpočtu Poslanecké sněmovně, které předkládá po skončení pololetí zprávu, ve které hodnotí vývoj ekonomiky a plnění státního rozpočtu.

Hodnotí se výsledky rozpočtového hospodaření a sestavují se závěrečné účty po skončení rozpočtového období. U ústředního rozpočtu sestavuje návrh státního závěrečného účtu ministerstvo financí ve stejné skladbě jako byl návrh rozpočtu. Návrh státního závěrečného účtu podává vláda Poslanecké sněmovně nejpozději do 30. 4. následujícího roku. [13]

4.3.8 Rozpočtové provizorium

Není-li Poslaneckou sněmovnou vysloven souhlas se zákonem o státním rozpočtu na příslušný rozpočtový rok před prvním dnem rozpočtového roku, řídí se rozpočtové hospodaření v době od prvního dne rozpočtového roku do nabytí účinnosti zákona o státním rozpočtu na tento rozpočtový rok (dále jen "období rozpočtového provizoria") objemem příjmů a výdajů státního rozpočtu schváleného pro předchozí rozpočtový rok. Výdaje státního rozpočtu se uvolňují jednotlivým kapitolám státního rozpočtu do výše jedné dvanáctiny celkové roční částky v každém měsíci období rozpočtového provizoria rozhodnutím ministerstva. V případě výdajů stanovených jiným zákonem (mandatorní výdaje) je přípustné překročení objemu výdajů, pokud k němu dochází v přímé souvislosti

s financováním uloženým zákonem. Překročení objemu výdajů je přípustné i u peněžních prostředků, které jsou v rozpočtu Evropské unie na příslušný rozpočtový rok určeny jako vlastní zdroje Evropských společenství, vycházející z daně z přidané hodnoty a založené na hrubém národním produktu.

Je-li Poslaneckou sněmovnou vysloven souhlas se zákonem o státním rozpočtu na příslušný rozpočtový rok před prvním dnem rozpočtového roku, avšak nenabude-li v tento den účinnosti, řídí se rozpočtové hospodaření od prvního dne rozpočtového roku do doby nabytí účinnosti zákona o státním rozpočtu Poslaneckou sněmovnou schváleným zákonem o státním rozpočtu.

Rozpočtové příjmy a výdaje uskutečněné v době rozpočtového provizoria se stávají příjmy státního rozpočtu a výdaji státního rozpočtu nabytím účinnosti zákona o státním rozpočtu na příslušný rok. [9]

4.4 Rozpočet MV ČR

Rozpočet MV ČR patří v poslední době mezi jedny z nejvíce diskutovatelných témat jak vlády samotné, tak zejména zaměstnanců a příslušníků³ MV ČR, odborových svazů, médií a často se na něj politici obrací v důsledku šetření a finanční krize.

První pomocí v celém ozdravovací procesu musí být odstranění nebo aspoň podstatné omezení příčin vzniku krize, u kterých je to v krátkém čase možné. [6]

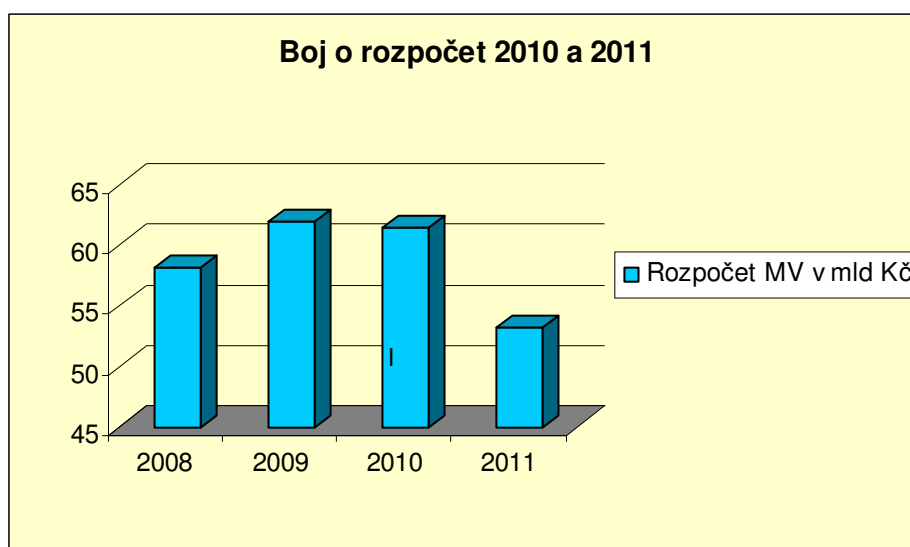
Vláda Petra Nečase připravila úsporný rozpočet na rok 2011. Deficit díky škrtům klesne až o 30 miliard korun. Vyrovnaný rozpočet plánuje vláda do roku 2016. Pro resort Ministerstva vnitra úspory znamenají dramatický zásah do rozpočtu, který si vyžádá provedení zásadní revize činností provozovaných ministerstvem vnitra a také početního stavu civilních zaměstnanců. Rozpočet Ministerstva vnitra bude o 2,2 miliardy korun nižší, než se předpokládalo. V roce 2011 bude muset Ministerstvo vnitra pod vedením Radka Johna, ministra vnitra, ušetřit 8,3 miliardy korun namísto původně požadovaných 10,5 miliardy korun. Podle slov Johna nebude rozpočet v letech 2012 až 2014 již krácen, jak tomu má být u jiných ministerstev. Změny se nejvíce dotknou Hasičského záchranného sboru ČR a Policie ČR, kde je cílem výkonnější, ale zároveň i menší a lépe placený

---

³ Příslušník: zaměstnanec ve služebním poměru dle zákona č. 361/2003 Sb.

policejní sbor. Proti plánovaným opatřením se zvedla vlna nevole zejména mezi hasiči a policisty, jejichž odbory prohlásily, že pokud nedojde ze změně, budou připraveny demonstrace, kdy 1. plánovaná na 21. 9. 2010 se již uskutečnila a o jejím vlivu na případné změny by se dalo polemizovat. (slovo „stávka“ nesmí být použito, protože příslušníci dle zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů stávkovat nesmí, proto „jen“ demonstrace). [19]

Graf č. 2 – grafické znázornění boje o rozpočet

Zdroj: www.veciverejne.cz

Rozpočet na rok 2011: - 3,8 mld. v Kč na platy
- 4,5 mld. v Kč na provoz a investice

A jaká jsou plánovaná opatření u MV? Nejvíce probíraným opatřením je především snížení platů veřejných zaměstnanců o 10%, s výjimkou pracovníků ve školství, kde mzdy učitelů by se naopak měly o 3,5% navyšovat. Otázkou ovšem zůstává, zda se bude jednat „pouze“ o 10% snížení platů, jak uvádí ministerstvo nebo zda se bude jednat o snížení vyšší, jak uvádí odborové svazy.

Ještě žádná vláda si nedovolila absolutně snižovat platy veřejných zaměstnanců. Pro srovnání: třeba Topolánkův úsporný batoh počítal s tím, že platy budou růst o 1,5 procenta ročně. [10] Proklamovaným cílem vládní reformy veřejných financí z roku 2007 bylo snížit deficit veřejných financí a zpomalit růst státního dluhu. Šetřit se mělo na straně výdajů. To se ukázalo jako rizikový krok. Bylo příliš optimistické očekávat, že vysoká tempa růstu ekonomiky budou pokračovat i v dalších letech. [4]

Platy u zaměstnanců v pracovním poměru se vyvíjejí dle platových tabulek, které v současné době berou v potaz odpracované roky a praxi zaměstnance, podle které je zaměstnanec zařazen do platového stupně, pro který odpovídá jeho započitatelná doba odpracovaných let. Od ledna 2011 mělo dojít ke změně ohodnocování zaměstnanců v pracovním poměru. V organizační složce státu platí pro civilní zaměstnance a příslušníky rozdílné právní předpisy, které se týkají mimo jiné zmiňovaných platových podmínek.

Platové zařazení zaměstnanců v pracovním poměru se v roce 2010 řídí podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů a podle nařízení vlády č. 130/2009 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 564/2006 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, ve znění pozdějších předpisů.

Zaměstnavatel zařadí zaměstnance do platového stupně podle doby dosažené (započitatelné) praxe, doby péče o dítě a doby výkonu vojenské základní (náhradní) služby nebo civilní služby. Platové tarify se stanoví v 16 platových třídách a v každé z nich ve 12 platových stupních. Platový tarif v šestnácté platové třídě činí nejméně 3,4 násobek platového tarifu v první platové třídě. Platový tarif ve dvanáctém platovém stupni činí nejméně 1,5 násobek platového tarifu v prvním platovém stupni. Platové tarify se zaokrouhlují na celé desetikoruny nahoru. Pro zařazení zaměstnance do platové třídy je rozhodující druh práce sjednaný v pracovní smlouvě (druhovému vymezení práce). Zaměstnavatel zařadí zaměstnance do té platové třídy, ve které je v katalogu prací zařazena nejnáročnější práce, jejíž výkon na zaměstnanci v rámci druhu práce sjednaného v pracovní smlouvě požaduje. O zařazení zaměstnance do platové třídy se rozhoduje při jeho přijetí do pracovního poměru. Dojde-li za trvání pracovního poměru ke změně druhu práce, tj. jedné z podstatných náležitostí pracovní smlouvy, zařadí zaměstnavatel zaměstnance do té platové třídy, která odpovídá nově sjednanému druhu práce. [10]

Na základě výsledků jednání ekonomických ministrů byly do připomínkové řízení rozeslány 2 varianty řešení na úpravu platových podmínek zaměstnanců v pracovním poměru s účinností od ledna 2011. Obě varianty předpokládaly změnu konstrukce stupnic platových tarifů (§ 123 odst. 5 zákoníku práce). Varianta I. spočívá ve zrušení platových stupňů v jednotlivých platových třídách, ve změně základny pro výpočet osobního příplatku a jeho horní hranice a ve změnách dalších souvisejících ustanovení zákoníku práce. Ve variantě II. se navrhovalo zrušit stanovené minimální rozpětí platových tarifů

mezi nejnižším a nejvyšším platovým stupněm v platové třídě a způsob navyšování platových tarifů v platových stupnicích s tím, že nadále budou platové tarify v jednotlivých platových stupních stanoveny nařízením vlády. Stejně jako ve variantě I. se navrhovala změna základny pro výpočet osobního příplatku a jeho horní hranice.

Ministr práce a sociálních věcí Jaromír Drábek se rozhodl předložit vládě k projednání variantu č. I s tím, že se předpokládá, že nařízení vlády č. 564/2006 Sb., o platových poměrech civilních zaměstnanců ve veřejných službách a správě, ve znění pozdějších předpisů, se nadále nebude vztahovat na zaměstnance škol a školských zařízení (pedagogické i nepedagogické) a územních samosprávních celků. Pro uvedené civilní zaměstnance budou stupnice platových tarifů stanoveny samostatnými nařízeními vlády v gesci příslušných ministerstev (Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstva vnitra).

Oproti návrhu, který byl rozeslán do připomínkového řízení, se do vlády předkládá varianta č. I. upravená tak, že pro všechny civilní zaměstnance ve veřejných službách a správě (s výjimkou zaměstnanců škol, školských zařízení a územních samosprávních celků) bude uplatněna jediná stupnice platových tarifů.

Účinnost předkládané novely se navrhuje od 1. ledna 2011 tak, aby navrhované změny korespondovaly s uplatněním veřejných rozpočtů pro uvedený rok. [16]

Spolu s touto změnou má zároveň dojít i ke změně zákoníku práce č. 262/2006 Sb., ve znění pozdějších zákonů, kde tyto změny ohledně zařazování do platových tříd zaměstnanců budou upraveny.

Mezi další úsporná řešení patří snižování počtu státních zaměstnanců. Jak Petr Nečas, předseda vlády ČR, tak i ministr vnitra Radek John, slibují, že se nebude jednat o místa příslušnická, či-li ta, jež jsou ve služebním poměru, ale bude se jednat o místa civilních zaměstnanců, která se nedílnou součástí podílejí na chodu ministerstev a jiných složek.

„V loňském roce 2009 se snižovaly mzdy v podnikatelském sektoru v tisících a tisících firmách. Statisíce, možná miliony našich spoluobčanů zažily v těch minulých měsících, respektive v letech zmrazení nebo dokonce snížení své mzdy. A i veřejný sektor musí

dýchat s ekonomikou, nejenom sektor podnikatelský“, vysvětluje premiér Petr Nečas snižování počtu státních zaměstnanců jako jednoho z možných úsporných opatření.

Stav k 1. 1. 2011

Situace u Ministerstva vnitra k lednu 2011 se oproti nastíněnému stavu, který se předpokládal v roce minulém, změnila. V současné době nevstoupil v platnost nový Zákoník práce, který je spojen se značnými změnami. Snahou ministra práce a sociálních věcí Jaromíra Drábka stále zůstává, aby byl uveden v účinnost od III. čtvrtletí 2011.

Platové a pracovní podmínky zaměstnanců ve služebním poměru se tak i nadále řídí Zákoníkem práce č. 262/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů a podle nařízení vlády č. 564/2006 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, ve znění pozdějších předpisů. Nadále může zaměstnavatel určit platový tarif v rámci rozpětí tarifů stanovených pro nejnižší až nejvyšší platový stupeň příslušné platové třídy. To neplatí pro zaměstnance, který je pedagogickým zaměstnancem. V § 6a zákona č. 564/2006 Sb. se dále říká, že se zaměstnancem zařazeným do 13. a vyšší platové třídy může zaměstnavatel sjednat tzv. smluvní plat, který zahrnuje veškeré složky platu podle zákona tohoto nařízení, které by jinak zaměstnanci náležely nebo které by mohl zaměstnavatel zaměstnanci poskytnout.

Vláda svými kroky výrazně změnila systém odměňování zaměstnanců, takže u převážné většiny z nich již nebude hrát roli počet odpracovaných let, ale spíše jejich schopnost dohody se zaměstnavatelem. Někteří zaměstnanci se tak mohou propadnout do nižšího platového stupně, než na jakém jsou dosud a tak přijít měsíčně o tisíce korun.

Od 1. 1. 2011 došlo u zaměstnanců HZS Ústeckého kraje ke snížení platů. Podle prohlášení ministra Radka Johna se jedná o 10%. Platové tarify zůstaly s platností od ledna 2011 nadále stejné, jako tomu bylo do konce roku 2010, avšak došlo ke snížení osobního příplatku. Na níže uvedeném vzorovém příkladě zaměstnankyně HZS Ústeckého kraje s 10letou praxí, zařazenou do 9. platové třídy 5. platového stupně je znázorněno promítnutí snížení platu.

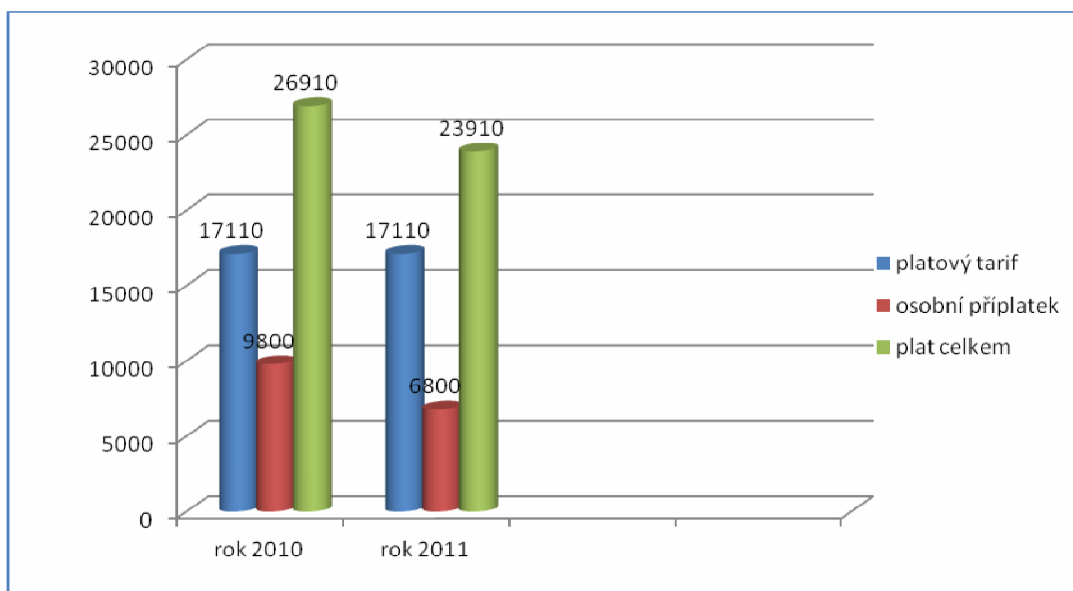

Tabulka č. 2 – Porovnání platu zaměstnankyně HZS Ústeckého kraje

Plat /rok 2010 v Kč	
Platový tarif	17 110
Osobní příspěvek	9 800
Plat celkem	26 910
Plat /rok 2011 v Kč	
Platový tarif	17 110
Osobní příspěvek	6 800
Plat celkem	23 910

Zdroj: vlastní srovnání

Graf č. 3 - Grafické znázornění – porovnání snížení platu v r. 2010 – 2011

Zdroj: vlastní tvorba

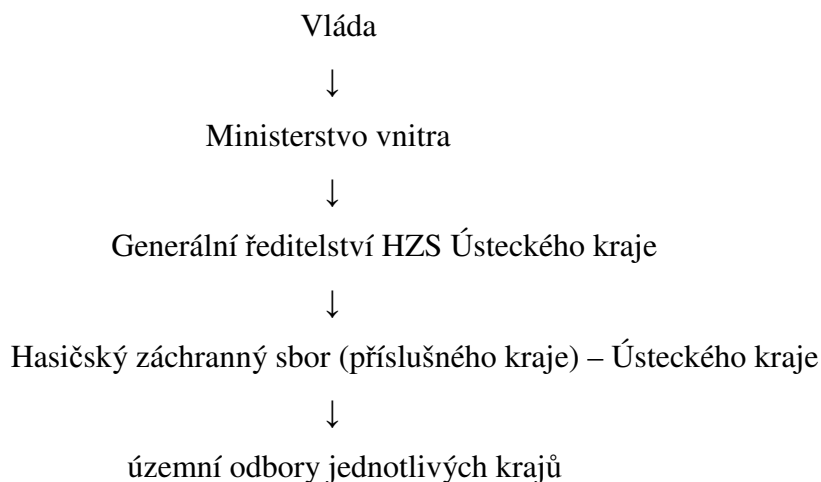
Další změny, ke kterým v rámci HZS došlo, je zejména to, že se na dobu neurčitou pozastavil postup v jednotlivých platových stupních, což sebou přináší zamrznutí platových tarifů na současných hodnotách. Platové ohodnocení zůstává shodné s rokem 2011, avšak došlo ke snížení osobního příspětku.

Od února 2011 se situace opětovně změnila. Došlo k zvolnění postupu do platových stupňů a tak i nadále se platové stupně odvíjejí od odpracovaných let zaměstnance/zaměstnankyně u sboru a předešlé započtené praxe u jiného zaměstnavatele.

4.5 Rozpočet HZS ČR

4.5.1 Sestavení rozpočtu u HZS Ústeckého kraje

Na základě vládou schváleného rozpočtu R-1 jsou rozděleny finanční prostředky na jednotlivá ministerstva. Po tomto rozdělení dochází k dalšímu přerozdělení a to následně (zaměřeno už pouze na MV ČR):

(v rámci HZS Ústeckého kraje se jedná o územní odbory: Litoměřice, Teplice, Chomutov, Most, Děčín, Žatec, požární stanice Ústí nad Labem a požární stanice Petrovice. Jednotlivé územní odbory se dále člení na požární stanice. Požární stanice Ústí nad Labem a Petroviče se na územní odbory nečlení, jsou organizačně zařazeny pod krajské ředitelství HZS Ústeckého kraje).

Při rozdělování rozpočtu na jednotlivé územní odbory se prvotně rozdělí mandatorní výdaje (energie, nájem, pohonné hmoty, vystrojování a ochranné pomůcky, revize). Po odečtení těchto finančních prostředků se rozepíší jednotlivé finanční prostředky na ostatní rozpočtové položky. Zbývající finanční prostředky jsou rozděleny na příkazce operace, kterými jsou zpravidla u HZS Ústeckého kraje ředitelé územních odborů.

Příkazce si přidělené finanční prostředky rozdělí na zbývající položky. Po důkladném a předem odůvodněném přerozdělení prostředků se návrh pošle zpět na krajské ředitelství HZS Ústeckého kraje, na oddělení rozpočtu.

Zaměstnankyně rozpočtového oddělení k takto rozděleným návrhům finančních prostředků z jednotlivých územních odborů přidělí předem vyčleněné mandatorní výdaje. Takto sestavený návrh rozpočtu je následně schválen krajským ředitelem HZS Ústeckého

kraje. Ze schváleného rozpočtu se během kalendářního roku čerpá z předem naplánovaných rozpočtových položek, na předem naplánované výdaje.

Rozpis rozpočtu je vytvořen na základě plánu, který se zpracovává v roce předchozím. Stává se, že rozpis R-1 již neodpovídá současnému stavu. HZS musí dodržet závazné ukazatele, které jsou dány rozpisem. Jednotlivé změny rozpočtu se následně provádí v průběhu stávajícího roku. Změny jsou zaznamenávány do rozpočtu R-2.

Rozpočet R-1 je zpracován a rozdělen na závazné ukazatele – příjmy, výdaje, investice a ostatní provozní výdaje.

V roce 2010 vláda připravuje rozpočet na rok 2011. Plán rozpočtu bude oproti návrhu z roku 2010 u HZS Ústeckého kraje snížen o -10% na mzdových prostředcích a o -18,33% na ostatních provozních výdajích. Toto procentní snížení je ovšem zavádějící, protože jsou i nadále výdaje, které nelze snížit ani o 1%. Jedná se zejména o:

- a) energii (voda, plyn, elektrická energie, teplo), která neustále roste,
- b) pohonné hmoty, jenž lze snížit pouze na vozech referentských, ale ne na vozech výjezdových, což je ovlivněno počtem výjezdů dané požární jednotky územního odboru,
- c) nájemné
- d) ochranné pomůcky – jejich snížení by vedlo ke snížení ochrany příslušníků a následně ke vzniku pracovních úrazů,
- e) revize.

Dopad snížení rozpočtu bude mít vliv dále na opravy výjezdových vozidel, chátování budov ve vlastnictví HZS. Technika bude zastaralá a výkonově nedostatečná.

Tabulka č. 3 – Porovnání výsledků dosažených za rok 2010 v příjmové a výdajové části s rokem 2009

Ukazatel	v tis. Kč		
	Skutečnost 2009	Skutečnost 2010	Rozdíl
Příjmy celkem	104 197	98 921	-5 276
v tom:			
Daňové příjmy (bez příjmů z pojistného na soc.zab.a příspěvku na stát. pol. zam.)	0	0	0
Příjmy z pojistného na soc.zab. a příspěvku na stát.pol.zam.	100 451	96 641	-3 810
Nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a příj.transfery celkem	3 746	2 280	-1 466
Výdaje celkem	589 951	577 053	-12 898
v tom:			
Běžné výdaje celkem	537 026	536 848	-178
v tom:			
Mzdové a související výdaje (platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci + povinné pojistné + FKSP)	458 585	451 210	-7 375
Ostatní běžné výdaje celkem	78 441	85 638	7 197
z toho: <i>neinvestiční dotace NNO</i>	0	0	0
<i>příspěvek na výkon státní správy pro SDH obcí (HZS ČR)</i>	0	0	0
<i>ostatní provozní výdaje</i>	78 441	85 638	7 197
Výdaje na financování programů reprodukce majetku	52 925	40 206	-12 719
Výdaje na výzkum a vývoj celkem	0	0	0
z toho: <i>mzdové a související výdaje</i>	0	0	0

Zdroj: HZS Ústeckého kraje

Příjmy celkem:

Celkové příjmy jsou oproti roku 2009 nižší o 5 276 tis. Kč.

Kapitálové příjmy jsou oproti roku 2009 nižší z důvodu neuskutečnění prodeje nemovitého majetku.

Běžné výdaje celkem:

Ostatní běžné výdaje celkem jsou oproti roku 2009 vyšší o 7 197 tis. Kč.

Důvodem je oprava střechy na požární stanici Žatec (4 888 tis. Kč) a vybavení zrekonstruované požární stanice Chomutov nábytkem (2 400 tis. Kč).

Výdaje na financování majetku, reprodukce majetku:

V roce 2009 byly 52 925 tis. Kč a v roce 2010 206 tis. Kč. Výdaje v roce 2010 jsou o 12 719 tis. Kč menší z důvodu naplnění usnesení vlády č. 552 ze dne 28. července 2010 (návrh opatření k zabezpečení podílu deficitu veřejných rozpočtů na HDP) – vázání investičních výdajů - § 5511, IP 114V233 00 0007 (FO 0000) Cisternová automobilová

stříkačka ve výši 5 000 tis. Kč a dále z důvodu nevyčerpaných finančních prostředků na investiční akce 114V212 00 0008 dostavba požární stanice Chomutov.

V souvislosti úspornými opatřeními v resortu Ministerstva vnitra byl pro rok 2011 Hasičskému záchrannému sboru České republiky celkově zkrácen rozpočet pro rok 2011 o 833 mil. Kč. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky rozhodlo, že o 2/3 této částky budou kráceny stavební a nestavební investice a o 1/3 budou kráceny ostatní provozní výdaje. Ve svém konkrétním důsledku to pro Hasičský záchranný sbor Ústeckého kraje znamená snížení rozpočtu ostatních provozních výdajů z 68 633 000 Kč (rozpočet na rok 2010) na 56 054 000 Kč, tj. snížení o 18,33%, což znamená o 12 579 000 Kč. Při zachování nutných výdajů na energie, pohonné hmoty, vystrojování a ochranné prostředky, budou zcela zrušeny či silně omezeny výdaje na nákup drobného majetku a vybavení hasičů. Úspory se výrazně dotknou i nákupu, údržby a oprav informačních a komunikačních technologií a oprav prostředků stávajícího vozového parku určených k výjezdům. V neposlední řadě budou omezeny výdaje na opravy nemovitého majetku – požárních stanic a zcela zrušeny příspěvky na stravování příslušníků a zaměstnanců. Další možné úspory se týkají ozdravných pobytů (na základě ukončení služebního poměru příslušníkům kteří na ozdravný pobyt mají nárok), služebních cest, vzdělávání, odborných publikací (částečně lze nahradit samostudiem s využitím internetu).

V oblasti strojních investic bylo v roce 2010 zakoupeno vybavení a zařízení převážně pro prostou reprodukci ve výši 32 609 000 Kč. Na rok 2011 je plánováno pouze 2 300 000 Kč, tj. snížení o 70,5%.

4.5.2 Sestavení rozpočtu u HZS Ústeckého kraje – mzdové prostředky

U příslušníků (Policie ČR a HZS ČR) se změny v rozpočtu resortu Ministerstva vnitra dále promítly ve změně platových tarifů, čili jejich snížení o 10%. U složek, jejichž součástí platů jsou i složky tzv. pohyblivé (odměna za pracovní pohotovost, příplatky za práci přesčas), které se od výše základního platového tarifu odvíjejí, půjde o snižování zřejmě vyšší. Plat příslušníka se odvíjí od platového tarifu, nebo-li zařazení do platové třídy a platového stupně, který je určen na základě odpracovaných/odsloužených let.

Platové zařazení příslušníků se řídí v roce 2010 dle nařízení vlády č. 477/2009 Sb., kterým se stanoví stupnice základních tarifů pro příslušníky bezpečnostních sborů na rok 2010, vydaného v souladu s ustanovením § 115a zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 361/2003 Sb.“). Příslušníkům se stanoví stupnice základních tarifů v 11 tarifních třídách a v každé z nich ve 12 tarifních stupních. Pro služební místo příslušníka se stanoví tarifní třída podle nejnáročnější činnosti, jejíž výkon se na služebním místě vyžaduje. Základní tarify se v tarifních třídách odstupňovávají podle získaných odborných zkušeností ve tříletých časových úsecích do 12 tarifních stupňů. Získané odborné zkušenosti se vyjadřují jako doba praxe, do které se započítává: a) doba výkonu služby podle tohoto zákona, b) prokázaná doba praxe, kterou příslušník vykonával v rozsahu, který podle její využitelnosti k výkonu služby na služebním místě určí služební funkcionář. [11]

Výše zvláštního (rizikového) příplatku příslušníka HZS ČR je určena zákonem č. 361/2003 Sb. § 120 odst. 2 („*Příslušník, který vykonává službu v prostředí s vysokou mírou ohrožení zdraví, jež vyžaduje použití izolačních dýchacích přístrojů, má nárok na zvláštní příplatek ve výši 500 Kč až 1 500 Kč měsíčně*“) a § 3 („*Příslušník, který vykonává službu spojenou s ochranou zájmů státu, při nichž může dojít k ohrožení jeho života nebo zdraví, popřípadě k jiným závažným rizikům, nebo službu s mimořádnou psychickou zátěží, má nárok na zvláštní příplatek ve výši 3 000 Kč až 6 000 Kč měsíčně v I. skupině a 1 000 Kč až 4 000 Kč ve II. skupině*“). [11] Rozmezí je stanoveno SIÁŘEM (Sbírka interních aktů) krajských ředitelů HZS jednotlivých krajů, které je podmíněno počtem výjezdů požárních jednotek za kalendářní rok. Výše příplatku za vedení je stanovena zákonem č. 361/2003 Sb. § 118, rozmezí je taktéž upraveno Siářem interních aktů.

Vzorový příklad platu hasiče s 10letou praxí u HZS ČR, zařazeného do 3. platové třídy/ 4. platového stupně:

Tabulka č. 4: Struktura platu – vzorový příklad

	Plat/rok 2010 v Kč
Platový tarif	20 470,-
Osobní příplatek	2 100,-
Příplatek za vedení	0,-
Zvláštní příplatek (§ 120 odst. 2 zákona)	500,-
Zvláštní příplatek II. (§ 120 odst. 3 zákona)	3 400,-
Plat celkem	26 470,-

Zdroj: vlastní porovnání

Součástí platu směnného příslušníka je také „odměna za služební pohotovost“, která je stanovena zákonem č. 361/2003 Sb. § 126 odst. 1 („*Za hodinu služební pohotovosti na služebně mimo dobu služby má příslušník nárok na odměnu ve výši 35%, a jde-li o den pracovního klidu, ve výši 70% poměrné části přiznaného základního tarifu, osobního příplatku a zvláštního příplatku, který připadá na 1 hodinu služby v kalendářním měsíci, na který připadla služební pohotovost*“). [11]

Příslušník, který celý kalendářní měsíc, ve kterém nebyl žádný státní svátek, vykonává službu, odslouží 160 hodin + 80 hodin služební pohotovosti.

Vzorový příklad výpočtu (čerpáno z Tabulky č. 1):

- $20\,470,- + 2\,100,- + 500,- + 3\,400,- = \underline{26\,470,- \text{ Kč}}$ (pokud by součástí platu byl i příplatek za vedení, do výpočtu služební pohotovosti se nezahrnuje).
- $26\,470,- : 160 \text{ hod} = 165,44,- : 100\% = 1,654 (1\%) \times 35\% = 57,903,-$ (částka na 1 hod.)
 $\times 80 \text{ hod. (počet odsloužených hod. služební pohotovosti)} = \underline{4\,633,- \text{ Kč}}$ /odměna za služební pohotovost

Se zahrnutím 80 hodin služební pohotovosti celkový plat vzorového příslušníka za kalendářní měsíc, bez čerpání řádné dovolené a bez příplatku za práci přesčas činí:
 $26\,470,- \text{ Kč} + 4\,633,- \text{ Kč} = \underline{\underline{31\,103,- \text{ Kč}}}$

V roce 2010 byly v jednání dvě varianty úpravy platů u zaměstnanců (dále „příslušníků“) ve služebním poměru. Ministr vnitra Radek John ve svém prohlášení oznámil, že půjde o

snižování 10% platového tarifu. Ministr financí Miroslav Kalousek tuto zprávu dementoval a oznámil, že půjde o 10% snižování mzdových prostředků. A jaké jsou v tom ve skutečnosti rozdíly?

Mzdové náklady HZS Ústeckého kraje byly dle schváleného rozpočtu na rok 2010 stanoveny ve výši 325 890 000,-Kč. Průměrný plat ve služebním poměru HZS Ústeckého kraje zaměstnance (do průměrného platu byli zařazeni jak příslušníci v denní směně, tak příslušníci sloužící ve smenném provozu – hasič) v roce 2010 byl stanoven na 34 000,-Kč. Průměrný plat zaměstnance v pracovním poměru byl v roce 2010 stanoven na 25 500,-Kč. Při počtu 765 zaměstnanců ve služebním poměru a 45 zaměstnanců v pracovním poměru HZS Ústeckého kraje jsou mzdové náklady na rok 2010 vyčísleny ve výši:

1) $765 \times 34\,000,- = 26\,010\,000,-\text{Kč/kalendářní měsíc} \times 12 \text{ měsíců} = \mathbf{312\,120\,000,-Kč/rok.}$

2) $45 \times 25\,500,- = 1\,147\,500,-\text{Kč/kalendářní měsíc} \times 12 \text{ měsíců} = \mathbf{13\,770\,000,-Kč/rok.}$

3) Rozpis mzdových prostředků na rok 2010 celkem:

$312\,120\,000,-\text{Kč/rok} + 13\,770\,000,-\text{Kč/rok} = \mathbf{325\,890\,000,-Kč/rok.}$

K 31. 12. 2010 ukončilo na vlastní žádost služební poměr 30 příslušníků.

1. varianta navrhovaná ministrem vnitra R. Johnem:

V této variantě jde o snižování 10% platových tarifů, což dle ministra vnitra ve skutečnosti bude odpovídat snížení nižšímu a to 6,7%. Jedná se o snížení 10% platových tarifů z celkových mzdových nákladů. Mzdové náklady se člení na:

Tabulka č. 5: Rozdělení mzdových nákladů

Rozdělení mzdových nákladů	podíl na mzdových.nákladech	Rozpočet 312 120 000,-Kč/ příslušníci - % vyjádření
Tarifní plat	61%	190 393 200,- Kč
Osobní příspěvek	4,60%	14 357 520,-Kč
Zvláštní příspěvek	8%	24 969 600,-Kč
Příplatek za vedení	1,60%	4 993 920,-Kč
Náhrady na dovolenou	13,20%	41 199 840,-Kč
Plat. a přípl. za práci přesčas	2%	6 242 400,-Kč
Odměna za prac. pohotovost	9,60%	29 963 520,-Kč
Celkem	100,00%	312 120 000,-Kč

Zdroj: HZS Ústeckého kraje

Při této variantě půjde o snižování 10% z částky 190 393 200,-Kč/kalendářní rok. Snižování na rok 2011 tak činí **-19 039 320,-Kč/kalendářní rok** : 12 kalendářních měsíců = 1 583 300,-Kč/kalend. měsíc. Pokud bude naplněna vize, že nebudou obsazována služební místa těch příslušníků, kteří ukončili služební poměr k 31. 12. 2010, bude tak úspora na rok 2011 při průměrném platu 34 000,-Kč dosahovat 1 020 000,-Kč/kalendářní měsíc x 12 kalendářních měsíců = **12 240 000,- Kč/kalendářní rok** na tato neobsazená služební místa.

Snižování na rok 2011 (10%) -19 039 320,-Kč/rok

Úspora za neobsazená služební místa 12 240 000,-Kč/rok

Po odečtení úspory z celkového snížení stále zbývá **6 799 320,-Kč/kalendářní rok** : 12 kalendářních měsíců = **566 610,-Kč/kalendářní měsíc**, které je nutné ušetřit. Při počtu 735 příslušníků (počet k 1. 1. 2011 při splnění vize neobsazení volných služebních míst) tak toto snížení odpovídá 771,-Kč na měsíc/1 příslušník. Při zachování platových tarifů na úrovni roku 2010 je jedním z možných řešení snížení zvláštního příplatku, jehož rozmezí je možné v rámci kompetence ředitele HZS kraje upravit tak, aby nebylo nutné snižovat i ostatní složky platu.

- Promítnutí snížení zvláštního příplatku o 700,-Kč ve vzorovém příkladě hasiče s 10letou praxí:

Tabulka č. 6: Varianta snížení zvláštního příplatku o 700,-Kč

	Plat/rok 2010 v Kč po snížení zvláštního příplatku
Platový tarif	20 470,-
Osobní příplatek	2 100,-
Příplatek za vedení	0,-
Zvláštní příplatek (§ 120 odst. 2 zákona)	500,-
Zvláštní příplatek II. (§ 120 odst. 3 zákona)	(3400Kč – 700Kč =) 2 700,-
Plat celkem	25 770,-

Zdroj: vlastní výpočet

Výpočet vzorového příkladu (s uvážením 80 hodin služební pohotovosti – 35 hod.):

25 770,- : 160 hod. = 161,1,- : 100% = 1,61 (1%) x 35% = 56,40,- (částka na 1 hod.) x 80 = 4 512,- Kč (dříve 4 633,-Kč)

Celkový plat vzorového příslušníka za kalendářní měsíc, bez čerpání řádné dovolené, bez nočních výjezdů činí po 10% snížení: 25 770,-Kč + 4 512,- Kč = **30 282,- Kč**

Rozdíl na platu po snížení 10% platového tarifu činí:

a) 25 770,- (plat po změně) - 26 470,- (plat před změnou k 31. 12. 2010) = - 700,-Kč

b) 4 512,- (odměna za služební pohotovost po změně) - 4 633,- (odměna za služební pohotovost před změnou) = - 121,-Kč

c) - 700 Kč + (- 121,- Kč) = - 821,- Kč

Celkové snížení platu tak činí **- 821,- Kč = 2,64%**

V případě, že služební místa po ochozích příslušnících budou k 1. 1. 2011 plně obsazena, nedojde ke zmiňované úspoře 12 240 000,-Kč/rok, což bude mít za následek mnohem větší procentní snižování. Při plánované úspoře 10% z tarifních nákladů = **-19 039 320,- Kč/kalendářní rok** při počtu 765 příslušníků (početní stav při naplnění tabulkových míst), tak snížení na jednoho příslušníka odpovídá **24 888,-Kč/kalendářní rok = 2074,-Kč/kalendářní měsíc**. V této situaci je navrhované řešení rovněž snížení zvláštních příplatků o 2000,-Kč.

- Promítnutí snížení zvláštního příplatku o 2 000,-Kč ve vzorovém příkladě hasiče s 10letou praxí:

Tabulka č. 7: Varianta snížení zvláštního příplatku o 2 000,-Kč

	Plat/rok 2010 v Kč po snížení 10% platového tarifu
Platový tarif	20 470,-
Osobní příplatek	2 100,-
Příplatek za vedení	0,-
Zvláštní příplatek (§ 120 odst. 2 zákona)	500,-
Zvláštní příplatek II. (§ 120 odst. 3 zákona)	(3 400Kč - 2 000Kč =) 1 400,-
Plat celkem	24 470,-

Zdroj: vlastní výpočet

Výpočet vzorového příkladu: 24 470,- : 160 hod. = 152,94,- : 100% = 1,5294 (1%) x 35% = 53,53,- (částka na 1 hod.) x 80 = **4 283,- Kč**

Celkový plat vzorového příslušníka za kalendářní měsíc, bez čerpání řádné dovolené, bez nočních výjezdů činí po snížení: 24 470,-Kč + 4 283,- Kč = **28 753,- Kč**

Rozdíl na platu po snížení 10% platového tarifu činí:

a) 24 470,- (plat po změně) - 26 470,- (plat před změnou k 31. 12. 2010) = - 2 000,-Kč

b) 4 283,- (odměna za služební pohotovost po změně) - 4 633,- (odměna za služební pohotovost před změnou) = - 350,-Kč

c) - 2 000 Kč + (- 350,- Kč) = - 2 350,- Kč

Celkové snížení platu tak činí - 2 350,- Kč = 7,55%

2. varianta navrhovaná ministrem financí M. Kalouskem:

V této variantě půjde o snižování 10% mzdových prostředků v roce 2011, což se promítne jak do tarifů, tak do ostatních složek platu. Snižování mzdových prostředků znamená snížení 10% z celkových mzdových nákladů.

Výpočet zohledňuje nezměněné početní stavy a vychází ze schváleného rozpočtu mzdových prostředků na rok 2010:

- 10% z 312 120 000,-Kč/rok = 31 212 000,-/rok : 12 = 2 601 000,-Kč/kalendářní měsíc

- 10% z 13 770 000,-Kč/rok = 1 377 000,-/rok : 12 = 114 750,-Kč/ kalendářní měsíc

- 10% z celkových mzdových prostředků: 325 890 000,-Kč/rok = 32 589 000,-/rok : 12 = -2 715 750,-Kč/kalendářní měsíc.

Pokud i v této variantě bude naplněna vize, že nebudou obsazována služební místa těch příslušníků, kteří ukončili služební poměr k 31. 12. 2010, bude tak úspora na rok 2011 při průměrném platu 34 000,-Kč dosahovat 1 020 000,-Kč/kalendářní měsíc x 12 měsíců = **12 240 000,- Kč/kalendářní rok** na tato neobsazená služební místa.

Snížení na rok 2011(10%) -31 212 000,-Kč/kalendářní rok

Úspora za neobsazená služební místa 12 240 000,-Kč/kalendářní rok

Po odečtení úspory z celkového snížení stále zbývá **18 972 000,-Kč/kalendářní rok** : 12 kalendářních měsíců = **1 581 000,-Kč/kalendářní měsíc**, které je nutné ušetřit. Při počtu 735 příslušníků (počet k 1. 1. 2011 při splnění vize neobsazení volných služebních míst) tak toto snížení odpovídá **-2 151,-Kč** na měsíc/1 příslušník. V této variantě je navrhovaným řešením snížení zvláštního příplatku o 1 900,-Kč.

- Promítnutí snížení zvláštního příplatku o 1 900,-Kč ve vzorovém příkladě hasiče s 10letou praxí:

Tabulka č. 8: Varianta snížení zvláštního příplatku o 1 900,-Kč

	Plat/rok 2010 v Kč
Platový tarif	20 470,-
Osobní příplatek	2 100,-
Příplatek za vedení	0,-
Zvláštní příplatek (§ 120 odst. 2 zákona)	500,-
Zvláštní příplatek II. (§ 120 odst. 3 zákona)	(3 400Kč – 1 900Kč =) 1 500,-
Plat celkem	24 570,-

Zdroj: vlastní výpočet

Výpočet vzorového příkladu: $24\,570,- : 160 \text{ hod.} = 153,60,- : 100\% = 1,54 (1\%) \times 35\% = 53,75,-$ (částka na 1 hod.) $\times 80 = \underline{4\,300,- \text{ Kč}}$

Celkový plat vzorového příslušníka za kalendářní měsíc, bez čerpání řádné dovolené, bez nočních výjezdů činí po snížení: $24\,570,-\text{Kč} + 4\,300,- \text{ Kč} = \underline{28\,870,- \text{ Kč}}$

Rozdíl na platu po snížení 10% mzdových nákladů činí:

a) $24\,570,-$ (plat po změně) - $26\,470,-$ (plat před změnou k 31.12.2010) = - 1 900,-Kč

b) $4\,300,-$ (odměna za služební pohotovost po změně) - $4\,633,-$ (odměna za služební pohotovost před změnou) = - 333,-Kč

c) $- 1\,900 \text{ Kč} + (- 333,- \text{ Kč}) = \underline{- 2\,233,- \text{ Kč}}$

Celkové snížení platu tak činí - 2 233,- Kč = 7,18%

V případě, že služební místa po ochozích příslušnících budou k 1. 1. 2011 plně obsazena, nedojde ke zmiňované úspoře 12 240 000,-Kč/rok, což bude mít za následek mnohem větší procentní snižování. Při plánované úspoře 10% ze mzdových nákladů = **-31 212 000,- Kč/kalendářní rok** při počtu 765 příslušníků (početní stav při naplnění tabulkových míst), tak snížení na jednoho příslušníka odpovídá **40 800,-Kč/kalendářní rok = 3 400,-Kč/kalendářní měsíc**. V této situaci je navrhované řešení snížení platových tarifů o -10% a zároveň i snížení zvláštních příplatků o -25%.

- Promítnutí snížení platového tarifu o -10% a zvláštního příplatku o 25% ve vzorovém příkladě hasiče s 10letou praxí:

Tabulka č. 9: Snížení plat.tarifu o -10% a zvláštního příplatku o 25%

	Plat/rok 2010 v Kč
Platový tarif	(20 470Kč – 2 047Kč /10%/ =) 18 430,-
Osobní příplatek	2 100,-
Příplatek za vedení	0,-
Zvláštní příplatek (§ 120 odst. 2 zákona)	500,-
Zvláštní příplatek II. (§ 120 odst. 3 zákona)	(3 400Kč – 900Kč /25%/ =) 2 500,-
Plat celkem	23 530,-

Zdroj: vlastní výpočet

Výpočet vzorového příkladu: 23 530,- : 160 hod. = 144,1,- : 100% = 1,47 (1%) x 35% = 51,5,- (částka na 1 hod.) x 80 = 4 120,- Kč

Celkový plat vzorového příslušníka za kalendářní měsíc, bez čerpání řádné dovolené, bez nočních výjezdů činí po snížení: 23 530,-Kč + 4 120,- Kč = **27 650,- Kč**

Rozdíl na platu po snížení 10% platového tarifu činí:

a) 23 530,- (plat po změně) - 26 470,- (plat před změnou k 31.12.2010) = - 2 940,-Kč

b) 4 120,- (odměna za služební pohotovost po změně) - 4 633,- (odměna za služební pohotovost před změnou) = - 513,-Kč

c) - 2 940 Kč + (- 513,- Kč) = - 3 453,- Kč

Celkové snížení platu tak činí **- 3 453,- Kč = 11,1%**

Souhrnné porovnání platu vzorového příslušníka 3.plat.třídy / 4.platového stupně

Plat v roce 2010

Platový tarif	20 470 Kč
Osobní příplatek	2 100 Kč
Příplatek za vedení	0 Kč
Zvláštní příplatek (§ 120 odst.2 zákona)	500 Kč
Zvláštní příplatek (§ 120 odst.3 zákona)	3 400 Kč
Celkem základní plat	26 470 Kč

Výpočet vzorového platu příslušníka

Odpracováno měsíčně

160 hod + 80 hod. služební pohotovosti

Rok 2010

Základní plat	26 470 Kč
Odměna za služební pohotovost	4 633 Kč
Celkem	31 103 Kč

Přehled mzdových nákladů HZS Ústeckého kraje

Rok 2010

Mzdové náklady 2010	325 890 000 Kč	<i>ročně</i>
Průměrný plat zaměstnance ve služební poměru	34 000 Kč	<i>měsíčně</i>
Průměrný plat zaměstnance v pracovním poměru	25 500 Kč	<i>měsíčně</i>

Počet zaměstnanců ve služebním poměru	765
Počet zaměstnanců v pracovním poměru	45

Mzdové náklady na zaměstnance ve služebním poměru	312 120 000 Kč	<i>ročně</i>
Mzdové náklady na zaměstnance v pracovním poměru	13 770 000 Kč	<i>ročně</i>

Zdroj: vlastní srovnání

Návrh řešení úspor na rok 2011 pro HZS Ústeckého kraje pro zaměstnance ve sl. poměru

Průměrný plat zaměstnance ve služební poměru **34 000 Kč** měsíčně

Varianta Ministra vnitra **- 10% platových tarifů**

Varianta při snížení počtu zaměstnanců	
Počet zaměstnanců ve služebním poměru	735 30 příslušníků odchází na vlastní žádost
Rok 2011	
Základní plat	25 770 Kč
Odměna za služební pohotovost	4 512 Kč
Celkem	30 282 Kč
Celkové snížení platu oproti roku 2010	-821 Kč -2,64%

Varianta při stejném počtu zaměstnanců	
Počet zaměstnanců ve služebním poměru	765
Rok 2011	
Základní plat	24 470 Kč
Odměna za služební pohotovost	4 283 Kč
Celkem	28 753 Kč
Celkové snížení platu oproti roku 2010	-2 350 Kč -7,56%

Varianta Ministra financí **- 10% mzdových prostředků**

Varianta při snížení počtu zaměstnanců	
Počet zaměstnanců ve služebním poměru	735 30 příslušníků odchází na vlastní žádost
Rok 2011	
Základní plat	24 570 Kč
Odměna za služební pohotovost	4 300 Kč
Celkem	28 870 Kč
Celkové snížení platu oproti roku 2010	-2 233 Kč -7,18%

Varianta při stejném počtu zaměstnanců	
Počet zaměstnanců ve služebním poměru	765
Rok 2011	
Základní plat	23 530 Kč
Odměna za služební pohotovost	4 120 Kč
Celkem	27 650 Kč
Celkové snížení platu oproti roku 2010	-3 453 Kč -11,10%

Zdroj: vlastní srovnání

Stav k 1. 1. 2011

Vlastní navrhované alternativy možností snižování platů příslušníků (kapitola č. 4.5.2.) tak, aby bylo dosaženo požadovaného snížení platů a tak došlo k ušetření mzdových prostředků, nebylo schváleno. S platností od 1. 1. 2011 byly schváleny nové platové tarify pro příslušníky MV ČR, kde se projevilo avizované snížení o 10%. Dále došlo u směnných příslušníků HZS Ústeckého kraje ke snížení zvláštního příplatku o 700,- Kč z částky 2900,- Kč na 2 200,- Kč . Z tabulky č. je tedy zřejmé, že celkové snížení platu na jednoho příslušníka „slibovaných“ 10 % nečiní.

- Promítnutí snížení platového tarifu o -10% a zvláštního příplatku o 500,- Kč ve vzorovém příkladě hasiče s 10letou praxí:
- Skutečný stav k 1. 1. 2011 odpovídá vlastní navrhované variantě, kde navrhovaným řešením bylo snížení platových tarifů o -10% a zároveň i snížení zvláštních příplatků o -25% (Tabulka č. 6).

Tabulka č. 10: Varianta platná od 1. 1. 2011

	Plat/rok 2010 v Kč
Platový tarif od 1.1.2011	18 430,-
Osobní příplatek	2 100,-
Příplatek za vedení	0,-
Zvláštní příplatek (§ 120 odst. 2 zákona)	500,-
Zvláštní příplatek II. (§ 120 odst. 3 zákona)	2 200,-
Plat celkem	23 230,-

Zdroj: vlastní výpočet

Výpočet vzorového příkladu: 23 230,- : 160 hod. = 145,20,- : 100% = 1,45 (1%) x 35% = 50,75,- (částka na 1 hod.) x 80 = 4 060,- Kč

Celkový plat vzorového příslušníka za kalendářní měsíc, bez čerpání řádné dovolené, bez nočních výjezdů činí po snížení: 23 230,-Kč + 4 060,- Kč = 27 290,- Kč

Rozdíl na platu po snížení 10% platového tarifu činí:

a) 23 230,- (plat po změně) - 26 470,- (plat před změnou k 31.12.2010) = - 3 240,-Kč

b) 4 060,- (odměna za služební pohotovost po změně) - 4 633,- (odměna za služební pohotovost před změnou) = - 573,-Kč

c) - 3 240 Kč + (- 573,- Kč) = - 3 813,- Kč

Celkové snížení platu tak činí - 3 813,- Kč = 12%

I zde nadále platí, že u příslušníků zařazených do vyšších platových tříd a vyšších platových stupňů, které odpovídají odslouženým letům, se snížení projevilo více, řádově 14%. To je způsobeno zejména tím, že služební pohotovost se odvíjí právě od základního tarifu, osobního příplatku a zvláštních příplatků a čím vyšší konečný plat, tím následně vyšší i jeho snížení. Jak je zřejmé, „slibované“ snížení platů ministrem vnitra Radkem Johnem o max. 10%! je klamné a veřejnost tak stále žije v domněnání, že příslušníci Integrovaného záchranného systému stávkují neoprávněně a výše jejich platu odpovídá tomu, co si opravdu zaslouží.

5. INVESTICE V RESORTU MV, NÁSLEDNĚ U HZS ČR

Hasičský záchranný sbor ČR, jako organizační složka státu nakládá s nabytým majetkem podle zákonných předpisů zásad, stanovených zákonem č. 219/2000 Sb., v platném znění a předpisů souvisejících, a to jak při nabývání majetku, tak i při jeho pozbývání. Veškeré postupy jsou obsaženy v interních předpisech Hasičského záchranného sboru ČR.

V návaznosti na vyhlášku MF č. 560/2006 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku, ve znění vyhlášky č. 11/2010 Sb., (dále jen „vyhláška MF“), Pokyn R 1-2010 k upřesnění postupu Ministerstva financí, správců programů a účastníků programu při přípravě, realizaci, financování a vyhodnocování programu nebo akce (projektu) a k provozování informačního systému programového financování (dále jen „Pokyn MF“), se v rámci kapitoly Ministerstva vnitra upravuje postup pro poskytování a čerpání prostředků státního rozpočtu včetně prostředků, o které bylo povoleno překročení rozpočtu výdajů podle § 23) odst. (1) písm. b) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů ve znění pozdějších předpisů, těmito Věcnými, časovými a finančními podmínkami účasti státního rozpočtu na financování akcí (projektů) programů (dále jen „podmínky“).

Podmínky platí rovněž pro financování projektů spolufinancovaných z rozpočtu EU, finančních mechanismů a dalších zahraničních zdrojů, mimo IOP a OP LZZ, na které se použijí tyto podmínky přiměřeně s ohledem na samostatně vymezené postupy financování (Operační manuály řídicích orgánů, Metodika interních postupů zprostředkujícího subjektu, Pracovní postupy finančního útvaru a další interní akty MV).

5.1 Nehmotný a hmotný investiční majetek

S investičním majetkem se setkáváme téměř ve všech společnostech bez ohledu na předmět jejich činnosti. A přestože lze říci, že se jedná o majetek, který je snadné si představit a jedná se o předměty konkrétní, nikoli tak nehmatatelné jako jsou třeba pohledávky či přechodné účty aktiv, nelze říci, že je to majetek z hlediska účetnictví a daní bezproblémový.

Vymezení hmotného a nehmotného majetku

a) Nehmotný investiční majetek

Nehmotným investičním majetkem jsou:

- a) zřizovací výdaje,
- b) nehmotné výsledky výzkumné a obdobné činnosti,
- c) software,
- d) ocenitelná práva,

s dobou použitelnosti delší než jeden rok a v ocenění jedné položky převyšující 60 000 Kč.

Dobou použitelnosti delší než jeden rok se rozumí doba, po kterou je majetek využitelný pro současnou činnost nebo uchovatelný pro další činnost či může sloužit jako podklad nebo součást dokonalejších či jiných postupů nebo řešení včetně doby praktického ověřování či osvojování nehmotných výsledků.

b) Hmotný investiční majetek

Hmotným investičním majetkem jsou pozemky, budovy, stavby, byty a nebytové prostory vymezené jako jednotky zákonem č. 72/1994 Sb., umělecká díla, sbírky, movité kulturní památky a předměty kulturní hodnoty, a to bez ohledu na jejich pořizovací cenu.

Mezi HIM se dále účtují samostatné movité věci, popř. soubory movitých věcí se samostatným technickoekonomickým určením, jejichž doba použitelnosti je delší než jeden rok a ocenění je ve výši částky stanovené zákonem o daních z příjmů pro tento majetek (dále jen "stanovená částka") včetně předmětů z drahých kovů.

V zákoně o daních z příjmů je pro tuto skupinu majetku v současné době stanovena hranice 40 000 Kč.

Drobný hmotný investiční majetek

Za drobný hmotný investiční majetek se vždy považují:

- 1) Předměty z drahých kovů se vstupní cenou do 40 000 Kč. To znamená, že předměty z drahých kovů musí být účtovány na účty investičního majetku vždy. Pokud je jejich cena do 40 000 Kč, jedná se o drobný hmotný investiční majetek, pokud cena tuto částku přesáhne, účtujeme o nich jako o samostatných movitých věcech na účet 022.

2) Předměty převzaté bezúplatně po skončení finančního majetku a oceněné reprodukční pořizovací cenou do 40 000 Kč, nebo předměty odkoupené po skončení finančního leasingu za kupní cenu do 40 000 Kč.

3) Samostatné movité věci a soubory movitých věcí se vstupní cenou do 40 000 Kč a dobou použitelnosti delší než jeden rok, pokud se tak účetní jednotka rozhodne.

Daňové vymezení

Zákon o daních z příjmů v § 26 odst. 2 vymezuje následující hmotný majetek:

Samostatně movité věci a soubory movitých věcí

Pro tento majetek platí stejně jako podle účetních předpisů hranice vstupní ceny 40 000 Kč a provozně-technická funkce delší než jeden rok. Za samostatně movité věci se podle zákona považuje také výrobní zařízení a další účelová zařízení, která netvoří se stavbou jeden funkční celek, i když jsou s ní pevně spojena.

Přesné vymezení těchto předmětů a naopak předmětů, které by měly tvořit součást ocenění budovy, lze nalézt v Pokynu č. D-190 Ministerstva financí čj. 15/2 444/1999, k jednotnému postupu při uplatňování některých ustanovení zákona č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V tomto pokynu v části k § 26 zákona jsou vyjmenovány předměty, které lze posuzovat jako samostatně movité věci, tzn. evidovat a odpisovat samostatně. V části k Příloze zákona jsou naopak vyjmenovány ty předměty, které by měly tvořit součást ocenění budovy, tzn. měly by být spolu s budovou účtovány a spolu s ní také odpisovány.

Budovy, domy, byty nebo nebytové prostory

Jedná se o budovy, domy, byty nebo nebytové prostory vymezené jako jednotky § 2 písm. f) zákona č. 72/1994 Sb., kterým se upravují některé spoluvlastnické vztahy k budovám a některé vlastnické vztahy k bytům a nebytovým prostorům a doplňují některé zákony (zákon o vlastnictví bytů). [9]

5.2 Struktura rozhodovacího procesu nákupu investičního majetku

Rozhodovací proces týkající se nákupu investičního majetku je ovlivněn ze všech stran mnoha faktory, z nichž lze uvést ty nejdůležitější. Na první místo patří zajištění technické vybavenosti příslušníků zasahujících jednotek požární ochrany, neboť na tom závisí

záchrana osob, zvířat i majetku, ale i zdraví zasahujících hasičů. Proti tomu je dalším důležitým faktorem výše schváleného státního rozpočtu a z toho se odvíjející limit přidělených finančních prostředků. A to vše s podmínkou dodržení platné legislativy. Rozhodovací proces je časově velmi náročný a vyžaduje dlouhodobé plánování.

Jsou-li pominuty mimořádné události (např. povodně), při kterých platí mimořádná nařízení, lze strukturu rozhodovacího procesu shrnout do následujících etap:

- a) Zpracování požadavků - 1x ročně (zpravidla v období března až dubna daného roku) zpracují odborní pracovníci na územních odborech požadavky na nákup investičního majetku dle priorit, o kterých rozhodnou (schválí) ředitelé jednotlivých územních odborů a předloží na krajské ředitelství.

Při zpracování požadavků je nutné zpracovat „Obsah a strukturu investičního záměru“, který obsahuje:

I. Název akce a umístění akce

název, pod kterým bude investiční záměr na movitý majetek (dále jen „majetek“) veden, organizace nebo její nižší organizační součást, která majetek vyžaduje a pro kterou bude majetek pořizován.

II. Odůvodnění pro pořízení majetku včetně úkolů, ke kterým bude využíván

Výstižné a přesné odůvodnění nezbytnosti pořízení majetku uvedeného ve specifikacním listu z hlediska:

- obměny majetku morálně nebo technicky zastaralého, zda je určen k vyřazení, popř. likvidaci (prostá reprodukce),
- potřeby dalšího stejného, obdobného, nebo nového doposud nezavedeného majetku (rozšířená reprodukce),
- technických parametrů pořizovaného majetku,
- uživatelských vlastností pořizovaného majetku (standardní nebo nadstandard – jaký a proč?),
- nutnosti pořízení konkrétního druhu majetku zdůvodnit proč se požaduje tato jedinečná vlastnost majetku včetně příslušenství, technické parametry a případné dodání od konkrétního dodavatele, efektivního využívání majetku při plnění úkolů organizace.

III. Údaje o používaném majetku

Vyhodnocení již užívaného majetku u dané organizace s přihlédnutím zejména k:

a) stávajícímu využití a stavu dosud využívaného majetku

- jsou splněny normy pro vyřazení – likvidaci u dalšího majetku (jaké a v čem – počty km, motohodin, nerentabilní opravy, stanovisko odborníka-znalce...),
- je písemný návrh o neopravitelnosti s návrhem na vyřazení dalšího majetku od odborníka, havarijní stav, jiné údaje.

b) budoucímu využití vyžadovaného majetku (v návaznosti na majetkové koncepce).

IV. Analýza početních stavů (stávajícího a pořizovaného) majetku

a) vyhodnocení a porovnání

- skutečných stavů majetku,
- systemizovaných počtů majetku,
- plánovaných stavů majetku,
- závěr,

b) z toho počty nepotřebného majetku na

- vyřazení (popř. likvidaci) v letošním roce,
- předpokládané vyřazení (likvidace) v dalších letech,

c) počty majetku pořízeného a dosud nepoužívaného - zásoby.

V. Rizika vyplývající z nerealizování investičního záměru (pořízení majetku)

- uložené úkoly nebude možné bez vyžadovaného majetku plnit,
- uložené úkoly je možné plnit se stávajícím majetkem s rizikem zvýšených nákladů (vyčíslit, pokud je možné, nebo kvalifikovaný odhad),
- uložené úkoly je možné plnit se stávajícím majetkem bez zvýšení efektivity, popř. výslednosti práce,
  - jiná rizika – uvést.

VI. Dále u akce výstavby, obnovy a provozování informačních a komunikačních technologií

- datový obsah a vztahy systému k ostatním informačním systémům (rezortním, veřejné

- správy apod.),
- upřesnění funkčních požadavků jako je výkonnost, bezpečnost, spolehlivost, požadavky na sběr dat a jejich zpracování apod.,
  - specifikaci alternativ řešení a jejich důsledků (ekonomické, časové, technologické, způsob zabezpečení apod.,
  - kritéria pro posuzování alternativ,
  - určení okruhu uživatelů,
  - schopnost začlenění do odpovídajících informačních systémů Evropského společenství.
- b) Příprava podkladů k návrhu plánu státního rozpočtu na následující rok – zhruba v polovině daného roku obdrží krajské ředitelství informaci o výši objemu přidělených finančních prostředků na následující rok. V tomto objemu je nutné zpracovat podklady, které obsahují konkrétní plánované investiční akce včetně zdůvodnění potřeby a odhadnuté pořizovací ceny rozčleněné na jednotlivé rozpočtové položky. V tuto chvíli musí management ve velmi krátkém čase (řádově se jedná o hodiny) rozhodnout, které investiční akce budou v následujícím roce realizovány, zpracovat návrh a předložit generálnímu ředitelství HZS ČR. Při svém rozhodování vychází z požadavků, které byly soustředěny z územních odborů.
- c) Přidělení finančních prostředků (rozpis rozpočtu) – na počátku následujícího roku obdrží krajské ředitelství informaci o schváleném objemu finančních prostředků určených na kapitálové výdaje pro příslušný rok. Rozhodování o výši finančních prostředků probíhalo ještě na vyšší úrovni, než-li je krajské ředitelství (generální ředitelství, ministerstvo vnitra).

Tabulka č. 11 – Rozpis závazných limitů a ukazatelů na rok 2010 a 2011

Rozpis závazných limitů a ukazatelů na rok 2010

	v tis. Kč
Výdaje na programy vedené v ISPROFIN celkem:	36 445
v tom: Investiční výdaje celkem	36 411
v tom: program - 114210	21 411
program - 114230	15 000
program - 214210	0
Neinvestiční výdaje vázané k IP celkem	34
v tom: program - 114210	34

Rozpis závazných limitů a ukazatelů na rok 2011

	v tis. Kč
Výdaje na programy vedené v ISPROFIN celkem:	38 324
v tom: Investiční výdaje celkem	38 324
v tom: program - 114070	28 000
program - 114210	3 658
program - 114230	6 666
program - 214210	0
Neinvestiční výdaje vázané k IP celkem	0
v tom: program - 114210	0

Zdroj: HZS Ústeckého kraje

Ačkoliv se mluví o úsporách, v roce 2011 došlo k navýšení Investičních výdajů. Cílové částky jsou navýšeny z důvodu změn technologií na krajském operačním středisku (dále jen „KOPIS“). Změny vyžadují stavební úpravy – výstavbu nadstavby, přičemž tato část investic bude hrazena ze zdrojů HZS Ústeckého kraje. Tak vzniknou nové prostory, které budou vybaveny novými technologiemi ICT, jenž budou hrazeny z peněz Evropské unie.

- d) Zpracování dokumentace k registraci akce – dle stávajících pravidel musí organizační složka státu v tuto chvíli připravit pro každou investiční akci podrobnou dokumentaci, kterou na úrovni HZS Ústeckého kraje schvaluje krajský ředitel. Tato dokumentace se dále překládá ke schválení Ministerstvu vnitra ČR, odboru programového financování a to prostřednictvím generálního ředitelství HZS ČR. Zde probíhá další rozhodovací proces, jehož výsledkem je vydání registračních listů jednotlivých akcí.
- e) Výběr dodavatele – obdrží-li HZS Ústeckého kraje registrační list investiční akce, může zahájit zadávání veřejné zakázky. Rozhodovacího procesu, který se týká výběru dodavatele, se podle rozsahu veřejné zakázky, účastní zástupci všech úrovní managementu HZS Ústeckého kraje. Při svém rozhodování mají povinnost postupovat v souladu s ustanoveními zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů. Konečné a rozhodující slovo má vždy krajský ředitel. Výběr dodavatele končí podpisem smlouvy.

Na webových stránkách Ministerstva vnitra jsou zveřejňovány informace a dokumentace k veřejným zakázkám podle nového systému zadávání veřejných zakázek, který je platný od 1. 2. 2011, přičemž u organizačních složek státu a státních příspěvkových organizací zřízených Ministerstvem vnitra k plnění úkolů v oboru jeho působnosti (např. státní oblastní archívy, Zařízení služeb pro MV, Vyšší policejní školy MV) a organizačních složek státu zřízených právním předpisem, ke kterým Ministerstvo vnitra vykonává zřizovatelské funkce (např. krajská ředitelství policie), bude tento nový systém zaveden od

1. 6. 2011. Zveřejňováno jsou:

- oznámení o vyhlášení VZ / výzva k podání nabídky,
- kompletní zadávací dokumentace,
- dokumentace provázející proces zadávání veřejné zakázky (např. zpráva o posouzení a hodnocení nabídky),
- jména, příjmení a funkce členů hodnotící komise (po ukončení výběru),
- smlouvy a dodatky ke smlouvám,
- nabídkové ceny všech uchazečů.

Dále se připravují i další okruhy informací, které budou na webových stránkách MV ČR veřejnosti zpřístupněny postupně v průběhu dalších měsíců. Mimo jiné zde budou postupně zveřejňovány platné smlouvy uzavřené před 1. 2. 2011. Za tímto účelem provádí Ministerstvo vnitra v tuto chvíli právní analýzu platných smluv s ohledem na možnost jejich zveřejnění. V případech, kde je k tomuto zveřejnění nutný souhlas smluvního partnera, zejména s ohledem na obchodní tajemství a know-how uvedené ve smlouvě, probíhají s těmito partnery jednání o jejich souhlasu. [15]

- f) Předběžná řídicí kontrola – před podpisem smlouvy však musí ještě, v rámci HZS Ústeckého kraje, proběhnout tzv. předběžná řídicí kontrola (vyplývá ze zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole). Jedná se o rozhodovací proces s jinou strukturou.
- g) Zpracování dokumentace ke stanovení výdajů – po podpisu smlouvy následuje zpracování dokumentace ke stanovení výdajů. Tato se opět překládá prostřednictvím GR HZS ČR ke schválení na MV, odboru programového financování. Zde se

posuzuje, zda byly dodrženy Věcné, časové a finanční podmínky pro daný rok a zda byly dodrženy parametry a finanční bilance stanovené registračním listem akce. Výsledkem je dokument s názvem Stanovení výdajů na financování akce.

- h) Úhrada nákladů – obdrží-li HZS Ústeckého kraje dokument Stanovení výdajů na financování akce dochází k uvolnění finančních prostředků a management má možnost rozhodnout o zaplacení faktury za dodané zboží.
- i) Kontrola – realizace akce končí zaplacením částky dohodnuté ve smlouvě a následuje konečná etapa, kterou je kontrola průběhu celé realizace a zpracování dokumentace k závěrečnému vyhodnocení akce.
- j) Závěrečné vyhodnocení akce – předkládá se opět prostřednictvím GRH HZS ČR na MV, odbor programového financování, který prověří, zda nedošlo k porušení rozpočtové kázně a akci ukončí.

Zjistí-li management v některé fázi výše uvedeného rozhodovacího procesu, že nemůže dodržet nastavené parametry, případně nastavenou finanční bilanci, musí neprodleně tuto situaci řešit tak, že překládá návrh k řešení problému.

V průběhu roku 2010 byl poprvé spuštěn software, jehož prostřednictvím se pořizují data. Výhodou tohoto programu je, že management na všech úrovních (od HZS Ústeckého kraje, přes generální ředitelství HZS ČR až po Ministerstvo vnitra a Ministerstvo financí) může sledovat, v jaké etapě se rozhodovací proces právě nachází. Třeba se časem ukáže, že je tento software počátkem nalezení takového řešení, které tento rozhodovací proces upraví tak, že v něm budou převažovat charakteristické znaky skupiny dobře strukturovaných rozhodovacích procesů.

6. ZÁVĚR

Provázanost politických a ekonomických souvislostí evropských zemích je natolik zřejmá, že finanční krize musela zasáhnout i hospodářský růst České republiky.

Schválený rozpočet na rok 2011 je analyticky považován za první krok, který povede ke stabilizaci ekonomiky a veřejných financí. V návaznosti na tyto kroky musí ale dle jejich slov nadále přijít zejména reforma důchodového a sociálního systému, tak aby postupně docházelo ke snižování dluhu a k hospodářskému růstu. V současné době je vládou ČR nastolen rozpočet úsporný, ve kterém ale stále zůstávají možnosti, kterých lze využít pro to, aby i nadále docházelo ke snižování zadlužení České republiky a nedocházelo k propadu její ekonomiky.

Cílem diplomové práce bylo zjistit a analyzovat rozsah důsledků finanční restriktivní politiky ze strany současné vlády České republiky na rozpočet Ministerstva vnitra ČR v letech 2010 a 2011, opatření ke snížení výdajů ze státního rozpočtu a opatření vlády k zastavení finanční krize v ČR.

Při zhodnocení celkového rozpočtového opatření pro rok 2011 s ohledem ke skutečnosti, že v uvedeném úsporném trendu se bude pokračovat i v letech 2012 – 2014, byl učiněn závěr, že z hlediska krátkodobého, tj. do 1 roku, je HZS Ústeckého kraje schopen za podmínek statisticky průměrného počtu zásahů finančně úkoly stanovené zákonem zajistit. Ovšem z hlediska období dalšího roku a následných let bude nutno již v roce 2011 přistoupit k razantním opatřením ve smyslu:

- přehodnocení plošného pokrytí a dojezdových časů jednotek HZS a to do určité míry v souvislosti na ekonomických možnostech HZS,
- s tím související uzavření některých požárních stanic a to Duchcov, Štětí, Úštěk a dalších, kde kritériem při rozhodování bude počet výjezdů jednotek,
- snížení počtu příslušníků v denní směně,
- prodeje části majetku (sklady, kanceláře, byty) s využitím centrálních skladů Ministerstva vnitra GŘ HZS ČR,
- snížení bodového ohodnocení všech příslušníků v souvislosti s vystrojováním,
- velice silné omezení služeb, které HZS provádí nad rámec svých zákonných povinností, jakou jsou například likvidační práce po automobilové nehodě,
- zaměření se na centrální nákupy v rámci celého HZS ČR, například výstrojního materiálu, elektrické energie, plynu, pneumatik a pohonných hmot,

- snížení nebo úplné zrušení sociálních výhod pro příslušníky a zaměstnance, jako jsou stravenky, ozdravné pobyty, příspěvky na rekreaci a kulturní akce.

Je nutné konstatovat, že rozpočet HZS Ústeckého kraje je již několik let ve stejné výši bez ohledu na skutečnost zvyšování cen především za energie a pohonné hmoty. Dále v souvislosti se zprovozněním dálnice D8 Ústí nad Labem – Drážďany zajišťuje od roku 2008 HZS Ústeckého kraje provoz požární stanice Petrovice a to s provozními výdaji ve výši 1 500 tis. Kč. Některé položky důvodu celkového zabezpečení chodu HZS Ústeckého kraje nelze krátit, ale naopak je nutno v roce 2011 počítat s jejich již avizovaným navýšením především v oblasti energií. V souvislosti s nařízeným snižováním provozních výdajů jsou navržena úsporná opatření v oblasti:

Nákup knih a časopisů – snížení o 106 tis. Kč.

Zdůvodnění: rozšíření interního opatření k většímu získávání informací, zejména v oblasti ekonomické a právní prostřednictvím internetu.

Drobný hmotný dlouhodobý majetek – snížení rozpočtu o 1 512 tis. Kč

Zdůvodnění: zásadní omezení nákupu předmětů, jejichž ocenění je 40 tis. Kč nebo nižší a současně je rovno nebo převyšuje hodnotu 3 tis. Kč (stavebně ubytovací DHDM spojovací DHDM atd.).

Nákup materiálu jinde nezařazený – snížení rozpočtu o 664 tis. Kč

Zdůvodnění: zásadní omezení nákupu všeobecného majetku jehož ocenění je nižší než 3 tis. Kč (automobilový materiál, výstrojní materiál, stavebně ubytovací materiál).

Je skutečností, že v reakci na úsporná opatření se v zájmu zajištění operativního nasazení sil a prostředků k zajištění ochrany životů a zdraví osob a zvířat, zajištění ochrany majetku a ochrany životního prostředí, vedení HZS Ústeckého kraje již přijalo řadu opatření, nařízení a to i ve smyslu přenesení původních finančních dopadů na všechny příslušníky a zaměstnance HZS ústeckého kraje, kteří se podílí na provozních výdajích. Skutečností také zůstává, že některé rezervy v souvislosti s účelným a hospodárným využíváním všech prostředků, které jsou v majetku HZS Ústeckého kraje, stále ještě existují a je nutno je včas analyzovat, kvantifikovat a rozhodnout o způsobu jejího provozování či využití v dalším období.

7. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

7.1 Použitá literatura

- [1] DVORŽÁK, P., *Veřejné finance, fiskální nerovnováha a finanční krize*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2008. 343 s. ISBN 978-80-7400075-1.
- [2] HALÁSKOVÁ, M., *Veřejná správa v Evropské unii*. 1. vyd. Opava: Optys, 2009. 181 s. ISBN 978-80-85819-77-9.
- [3] HALÁSKOVÁ, M., KOVÁŘ, J. *Veřejná ekonomika a veřejná správa*. 1. vyd. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2004. 194 s. ISBN 80-2480587-1.
- [4] JANÁČKOVÁ S., *Krize eurozóny a dluhová krize vyspělého světa.*, 1. vyd. Praha: CEP – Centrum pro ekonomiku a politiku, 2010. 99 s. ISBN 978-80-86547-95-4.
- [5] JÍLEK, M. *Veřejné finance*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita, 1999. 230 s. ISBN 80-7040-361-6.
- [6] KNAUER J., *Příčiny krize.*, 1. vyd. Brno: Tribun EU, 2010. ISBN 978-80-7399-925-4.
- [7] PEKOVÁ, J. - PILNÝ, J. - JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.
- [8] REKTORŮK, J. a kol. *Ekonomika veřejného sektoru*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1999, 219 s. ISBN 80-210-2045-8.
- [9] Zákon č. 218/2000 Sb., *o rozpočtových pravidlech*
- [10] Zákon č. 262/2006 Sb., *zákoník práce platný k 31. 12. 2010*
- [11] Zákon č. 361/2003 Sb., *o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů*
- [12] ŽÍDEK L., *Dějiny světového hospodářství*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství A. Čeněk. 391 s. ISBN 978-80-7380-035-2.

7.2 Použité internetové zdroje

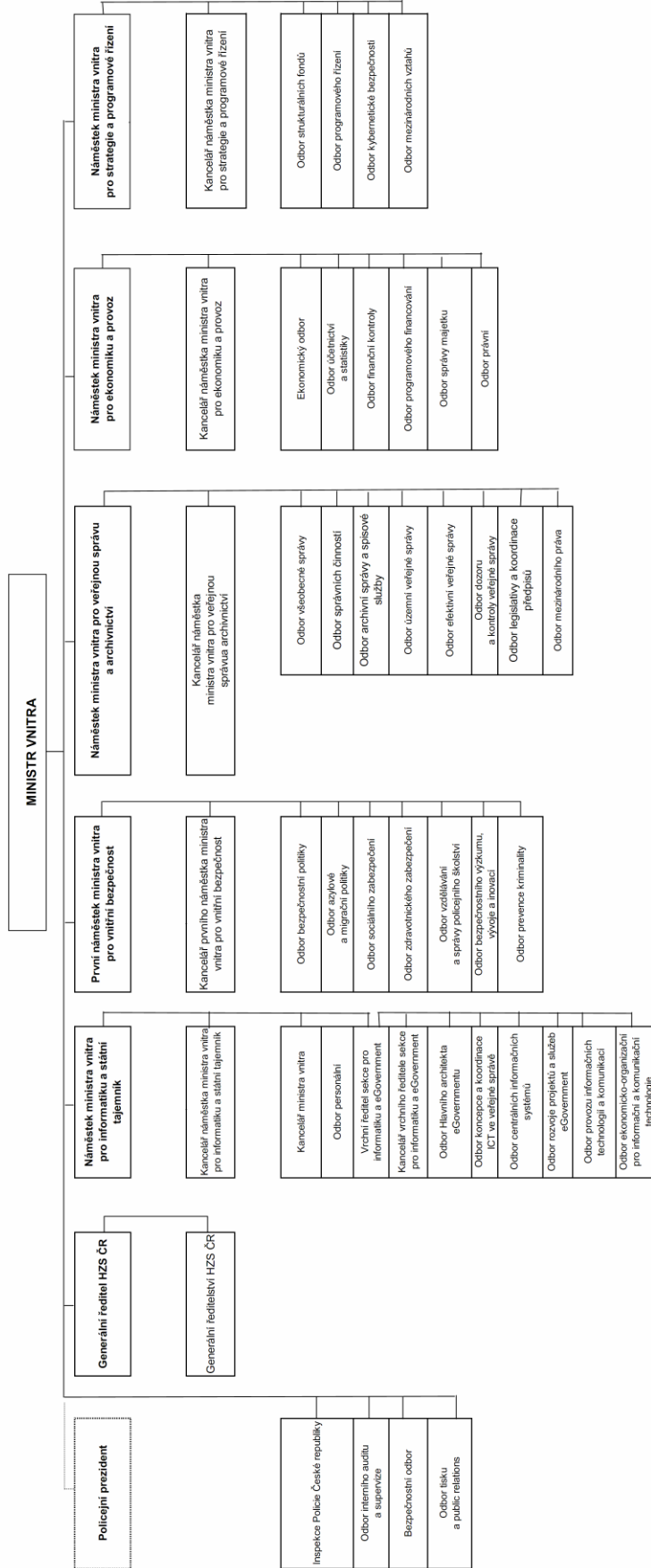
- [13] www.finance.cz
dostupný na WWW: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/232615/> ze dne 2.9.2009
- [14] www.libinst.cz
dostupný na WWW: <http://www.libinst.cz/stranka.php?id=162&highlight=finan%C8n%ED%20krize> ze dne 4. 8. 2010
- [15] www.mvcr.cz
dostupný na WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/ministerstvo-pusobnost-ministerstva.aspx>

- [16] www.osh.cz
dostupný na WWW: <http://www.osh.cz/clanky.asp?skupina=1&clanek=997> ze dne 21.11.2010
- [17] www.sagit.cz
dostupný na WWW: http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=74&typ=r&refresh=yes&levelid=da_473.htm ze dne 14. 9. 2010
- [18] www.top09.cz
dostupný na WWW: <http://www.top09.cz/co-delame/medialni-vystupy/online-rozhovor-s-karlem-schwarzenbergem-618.html> ze dne 30. 11. 2009
- [19] www.wikipedia.cz
dostupný na WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/Ekonomick%C3%A1_krize_2007-2010

8. SEZNAM PŘÍLOH

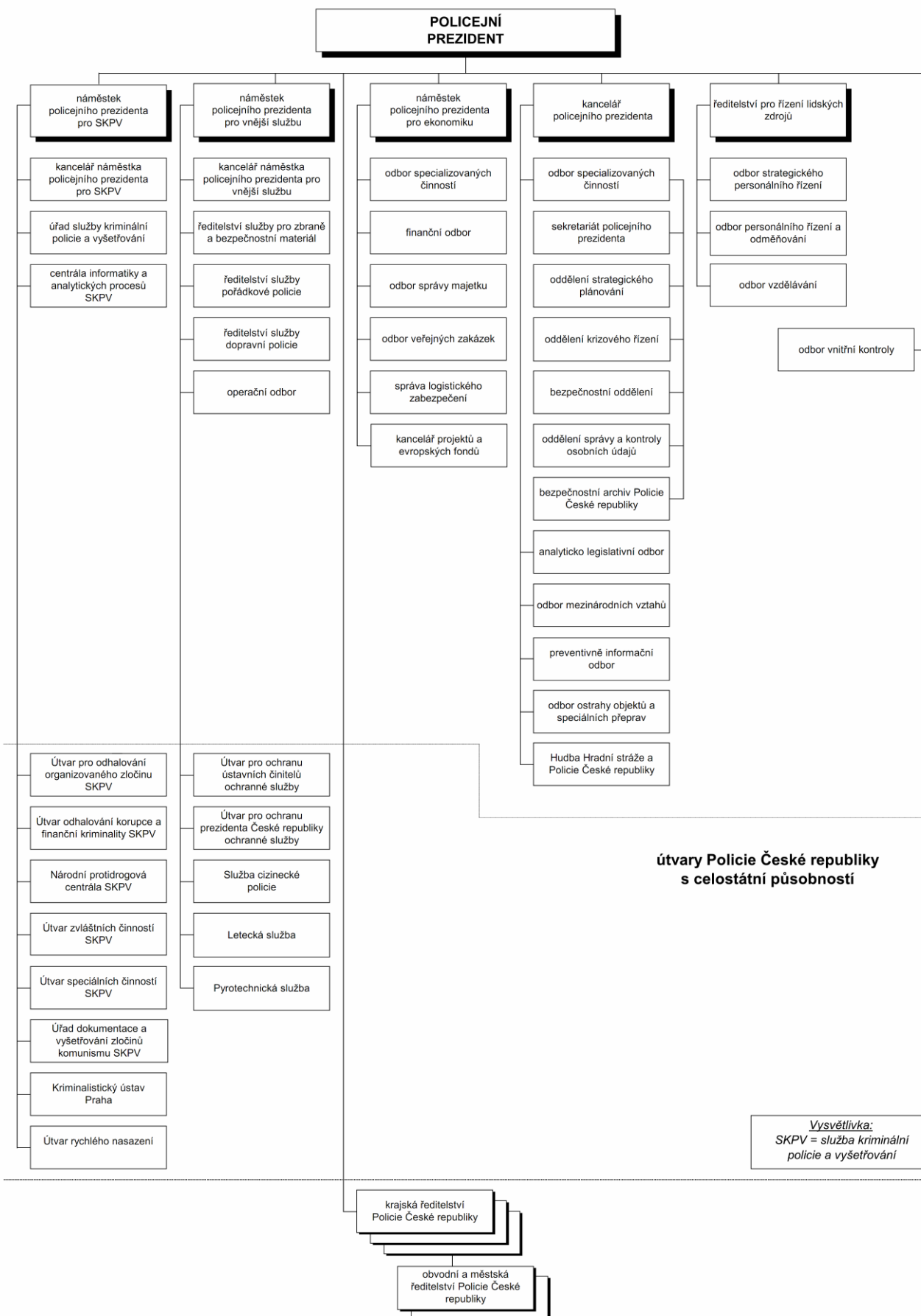
- Příloha č. 1 Organizační schéma Ministerstva vnitra ČR
- Příloha č. 2 Organizační schéma Policie ČR
- Příloha č. 3 Organizační schéma HZS ČR

ORGANIZAČNÍ SCHÉMA
MINISTERSTVA VNITRA

Podřízenost organizačních složek státu a státních příspěvkových organizací náměstkům ministra vnitra a generálnímu řediteli HZS ČR

- Česká republika
  - Inspekce Police České republiky
  - Odbor interního auditu a supervize
  - Bezpečnostní odbor
  - Odbor tisku a public relations
- Česká republika, s.p.
  - Správa základních registru
- Státní příspěvkové organizace
  - Generální ředitelství HZS ČR
  - Generální ředitelství HZS ČR
- Státní příspěvkové organizace
  - Policejní akademie České republiky
  - Vyšší policijní škola a Střední policijní škola Ministerstva vnitra v Praze
  - Vyšší policijní škola a Střední policijní škola Ministerstva vnitra v Brně
  - Vyšší policijní škola a Střední policijní škola Ministerstva vnitra v Holešově
  - Sociálně údobové zařízení Ministerstva vnitra v Praze-Ruzyni
  - Vyšší policijní škola Ministerstva vnitra v Jihlavě
  - Správa úpravních zařízení Ministerstva vnitra v Pardubicích
  - Muzeum Policie České republiky
  - Zároveňské zařízení Ministerstva vnitra
  - Centrum sportu Ministerstva vnitra
- Krajové příspěvkové organizace
  - Krajové ředitelství policie hlavního města Prahy se sídlem v Praze
  - Krajové ředitelství policie Středočeského kraje se sídlem v Praze
  - Krajové ředitelství policie Jihočeského kraje se sídlem v Praze
  - Krajové ředitelství policie Plzeňského kraje se sídlem v Plzni
  - Krajové ředitelství policie Karlovarského kraje se sídlem v Karlových Varech
  - Krajové ředitelství policie Ústeckého kraje se sídlem v Ústí nad Labem
  - Krajové ředitelství policie Libereckého kraje se sídlem v Liberci
  - Krajové ředitelství policie Královéhradeckého kraje se sídlem v Hradci Králové
  - Krajové ředitelství policie Pardubického kraje se sídlem v Pardubicích
  - Krajové ředitelství policie Vysočiny se sídlem v Jihlavě
  - Krajové ředitelství policie Jihomoravského kraje se sídlem v Brně
  - Krajové ředitelství policie Olomouckého kraje se sídlem v Olomouci
  - Krajové ředitelství policie Zlímského kraje se sídlem ve Zlíně
  - Krajové ředitelství policie Moravskoslezského kraje se sídlem v Ostravě
- Bytová správa Ministerstva vnitra
  - Zařízení služeb pro Ministerstvo vnitra
  - Technická Ministerstva vnitra
- Národní archiv
  - Státní oblastní archiv v Praze
  - Státní oblastní archiv v Třeboni
  - Státní oblastní archiv v Brně
  - Státní oblastní archiv v Litoměřicích
  - Státní oblastní archiv v Zámku
  - Moravský zemský archiv v Brně
  - Zemský archiv v Opavě
  - Institut pro místní správu Praha

Hasičský záchranný sbor ČR
 organizační schéma

